

КИШЛОК ХАЖЖАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 30 июль
СЕШАНБА
№ 145 (5.188)
БАҲОСИ 8 ТИНИИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ҳафтада беш марта чоп этилади

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида АХБОРОТ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1991 йил 26 июлда ўз ишнинг давом эттирди.

КПСС Дастури лойиҳасини ва КПСС Марказий Комитети Бош котиби М. С. Горбачевнинг маърузасини муҳокама қилишда: СССР Фанлар академияси жаҳон илмий соҳибига ва халқаро муносабатлар институтининг директори В. А. Мартинов, Латвия Компартияси Марказий Комитетининг котиби, Латвия Компартияси Рига шаҳар комитетининг биринчи котиби А. П. Клауцен, СССР Олий Кенгашининг Раиси А. И. Лукьянов, Бошқирiston давлат дорилфуқуни партиясининг котиби С. Н. Лаврентьев, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби А. Т. Саркисян, «Коммунист» ойоқмаси бош муҳаррирининг биринчи ўринбосари О. Р. Лацис, РСФСР Компартияси Марказий Комитети котибининг ҳузуридаги сиёсий таҳлил ва истифода аналитика марказининг раҳбари А. А. Пригарин, Литва Компартияси Марказий назорат комиссиясининг аъзоси М. Н. Качанов, Тамбов шаҳридаги «Электронпробор» заводининг устаси М. М. Дробинев, Свердловск муҳандислик-муаллимлик институтининг доценти Б. П. Гуселетов қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев муҳокамаи якунлашти.

Пленумда тузилган таҳдир комиссиясини номидан КПСС Марказий Комитетининг котиби А. С. Дасохов сўзга чиқди.

Марказий Комитет Пленуми «КПСС Дастурининг лойиҳаси ва уни муҳокама қилиш юзасидан партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида» ҳамда «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдан ташқари XXIX съездини қақриш тўғрисида» қарорлар қабул қилди.

Марказий Комитет Пленуми депутатларнинг бўшаб қолган ўрнига Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг СССР ҳалқ депутатлигига номзодлар кўрсатиш ва «Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг СССР ҳалқ депутатларини сайлаш тартиби тўғрисида» қарор қабул қилди.

Пленум «КПССнинг 1990 йилги бюджетни ижроси тўғрисида» «КПССнинг 1991 йилги бюджетни ҳақида» қа-

рорлар ҳамда КПСС Марказий назорат комиссияси билан биргаликда «1991 йилда КПСС Марказий назорат комиссиясининг фаолиятини пул билан таъминлаш харажатлари сметаси тўғрисида» қарор қабул қилди.

Ташкилий масалалар кўриб чиқилди.

В. И. Ульянов (Ленин) номидаги Ленинград электротехника институтининг кафедра мудири В. В. Калашников, М. В. Ломоносов номидаги Москва давлат дорилфуқуни партиясининг котиби И. И. Мельников КПСС Марказий Комитетининг котиблари этиб сайланди.

Пленум Нижний Новгород шаҳар партия комитетининг биринчи котиби А. Н. Мальцевни КПСС Марказий Комитети котибиятининг аъзоси қилиб сайлади.

Марказий Комитет Пленуми С. К. Погосяннинг Арманистон Компартияси Марказий Комитети биринчи котиби сифатидаги фаолияти тўхтаганлиги муносабати билан уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси вазифасидан озод қилди.

Марказий Комитет Пленуми И. С. Силаевни ўз аризонига мувофиқ Э. А. Шеварднадзега КПССга аъзолиги тўхтатилганлиги муносабати билан, А. И. Березинни КПССдан чиқарилганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети таркибидан чиқарди.

РСФСР Президентининг «РСФСР давлат идораларида, муассасалари ва ташкилотларида сиёсий партиялар ҳамда оммавий жамоат ҳаракатларининг ташкилий тузилмалари фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги» фармони муносабати билан Пленум КПСС Марказий Комитетининг баёнотини қабул қилди.

Пленум КПСС Марказий Комитети котиби Ю. А. Манасковнинг Эстония партия ташкилотларидаги ишларининг аҳолини ўрагувчи комиссиянинг иш натижалари тўғрисидаги ахборотини тинглаб, шу масала юзасидан қарор қабул қилди.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишнинг тугаллади.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг ҳужжатлари матбуотда эълон қилинади.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида КПСС Дастури лойиҳаси муҳокамаси хусусидаги якунловчи нутқи

Пленум фавқулодда вази. ятда ўтмоқда, деди у. Муҳокама мавзусининг ўзи — КПССнинг бўлажак дастури унга алоҳида аҳамият бахш этмоқда.

Шу кунларда баъзи бирлар сиёсий эҳтиросларни авж олдиришни хоҳлайдилар. Бўлиб ўтган муҳокама чоғида ҳар бир ўқир, бахли фикр бутун маъна аҳлини ҳаракатга келтирди. Одатдаги сиёсийлар ва қоллига тушиб қолган гаплар — душманларни излаш, айбаш ва қатъий талабларни ўртага қўйишлар ҳам бўлди. Тарихимизнинг бутун мураккаблигини, зиддиятларининг соддаштилган формулаларга айлантиришга уринишлар ҳам намойён бўлди.

Ленин бу Пленуми ишида асосий мавзу бўлмади. Олдин баъзи Пленумлардан фарқи равишда бу Пленумда соғлом, ишчилик ёндашувлари устуник қилмоқ-

да. Қўпгина нутқларда Дастур лойиҳаси умумий назарий ва сиёсий позициялардан келиб чиқиб, жамиятимиз тарихининг энг муҳим вазифалари билан боғлиқ равишда асосли таҳлил этилди. Бундай ёндашувда катта имкониятлар бор. Бундан буюн ҳам биз ана шундай амалий йўналишда туришимиз керак. Ўз фикримизни айтиш билан бирга бир-биримизнинг таълим вазири тинглаш учун сабр беришимиз керак. Ўз фикримизни айтиш билан бирга бир-биримизнинг таълим вазири тинглаш учун сабр беришимиз керак. Ўз фикримизни айтиш билан бирга бир-биримизнинг таълим вазири тинглаш учун сабр беришимиз керак.

Бўлиб ўтган сермазун гаплар натижасида Дастур лойиҳасини янада пухталаштириш учун муҳим фикрларга эга бўлди, ҳозир партияда бундай дастурий зарурлиги ўқир ҳис этилаётганлиги Пленумда яна бир бор таъкидланди.

Дастур комиссиясида бўлгани каби бир қанча нутқларда бизга қандай дастур зарур, деган савол ўртага қўйилди. Баъзилар ўқимини ва ҳозирги ижтимоий жараёнларни батафсил назарий таҳлил қилиб беришни таклиф этмоқдалар. Айтмоқчи, бунинг учун жуда кўп ишланмалар ва материаллар бор, шу соҳада изланишлар олиб бориш, юз ва йигирма саҳифали лойиҳа вариантлари ва бошқа материаллар бор. Бошқа ўртоқлар 90-йилларда ҳал этилиши лозим бўлган масалаларнинг фавқулодда муҳимлигини кўзда тутиб дастурда ана шу давр билан чекланишимиз лозим, деб ҳисобламоқдалар.

Менимча, ҳар иккала томон ҳам ҳақиқ. Дастур комиссиясида ҳам биз ана шунга асосландик. Чунки В. И. Ленин оғоҳланганлик, умумий масалаларни тушуниб етмас экансан, ҳаммаша

хусусий масалаларда қоқилиб кетарсан. Шу сабабли босиб ўтилган йўлдан ҳулоса чиқаришга, бизда, таърифимиздаги оламда нима-лар бўлаётганини тушуниб олишга ердан берадиган назарий фикрнинг муайян «мажмуи» бўлиши зарур. Коммунистлар социалистик ғояларни амалга ошириш учун курашни давом эттириш эканлар, бундай назарий фикрларсиз иш қила олмайди. Шу билан бир вақтда одамлар аввало бундан буюн қандай яшаш керак, қарерга бориш керак ва нима қилиш керак, деган саволларга жавоб кутмоқдалар, деб гапирётган ўртоқлар ҳам ҳақиқирлар.

Бунда биз Вазирлар Маҳкамаси ўринини эгаллаб, партияни дастурга таъинлаш қарши аниқ чора-тадбирларни кирита олмаймиз, албат-

(Давоми 2-бетда).

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1991 йил 26 июль қарори

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНING НАВБАТДАН ТАШҚАРИ XXIX СЪЕЗДИНИ ҚАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

1. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдан ташқари XXIX съезди 1991 йил ноябрь-декабрда қақрилсин.

КПССнинг навбатдан ташқари XXIX съездини делегатларини сайлаш учун вакиллик нормаси 7,5 минг КПСС аъзосидан 1 делегат қилиб белгилансин.

2. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросига иттифоддош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари билан биргаликда съездини ўтказиш кунини, унинг кун тартиби ва съездаги делегатлар сайлаш тартиби тўғрисида партия ташкилотларининг фикрини эътиборга олиб, Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми муҳокамасига таклифлар киритиш топирилсин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ҳисоблайдики, РСФСР Президентининг «РСФСР давлат идораларида, муассасалари ва ташкилотларида сиёсий партиялар ҳамда оммавий жамоат ҳаракатларининг ташкилий тузилмалари фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги» фармони фуқаролик ҳуқуқлари ва эркинликларини анчагина чеклашга, кейинги йиллардаги демократик ғалабаларни йўққа чиқаришга ва жамоат тузилмалари ўрта-сида муҳолифатли кескин-лаштиришга қаратилган. Қонунга ҳилоф бўлган шу ҳужжат ердими одамларнинг фуқаролар тоғулигига эришиш умидларига зарба уриди, энг катта иттифоддош республикада ҳеч бир ўринсиз сиёсий кескинлик вужудга келтирилди.

Фармоннинг амалга оширилиши меҳнатқашларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришдаги иштирокини хилма-хил шакллари тўхтатиб қў-

йилишига олиб боради ҳамда меҳнат аҳлига нисбатан маъмурий ўзбошимчиликка ва бедолликка йўл очади, айниқса бозор муносабатлари қарор топётган шароитда зарур бўлган ижтимоий ҳимоя тартиб-қондаларини заифлаштиради. Ў ҳамма қабул этган ҳамда фуқаролик ҳуқуқлари ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро пактда мустаҳкамланган меъёрларни бузади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми фармоннинг демократияга ва конституцияга қарши йўналишини, мамлакатнинг авторитаризм йўлига бурлиб юборишдаги уринишларни кескин қоралаётган насаба уюмчаси, жамоат ташкилотларининг, коммунистлар йиғилишларининг баёнотларини қўллаб-қувватлайди.

Марказий Комитет Пленуми совет жамиятидаги демократик ўзгаришлар жараёнини чинакам ҳалқ ҳокимияти руҳида ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ло-

зим, деб ҳисоблайди. Партия ташкилотлари қонун дора-сида иш қилиб, меҳнатқашларнинг ҳуқуқларини изчил равишда ҳимоя қилаверади, ҳалқ депутатлари Советлар, касаба уюмчалари, корхоналарнинг раҳбарлари ва жамоат ҳаракатлари билан ҳамкорлик қилаверади. Партия ташкилотлари ўзларининг меҳнат жамоаларида ишлаш ҳуқуқини одамлар учун ҳаётини муҳим масалаларни ҳал этишда кун сайин фаол иштирок этиш йўли билан тасдиқламоқдалар.

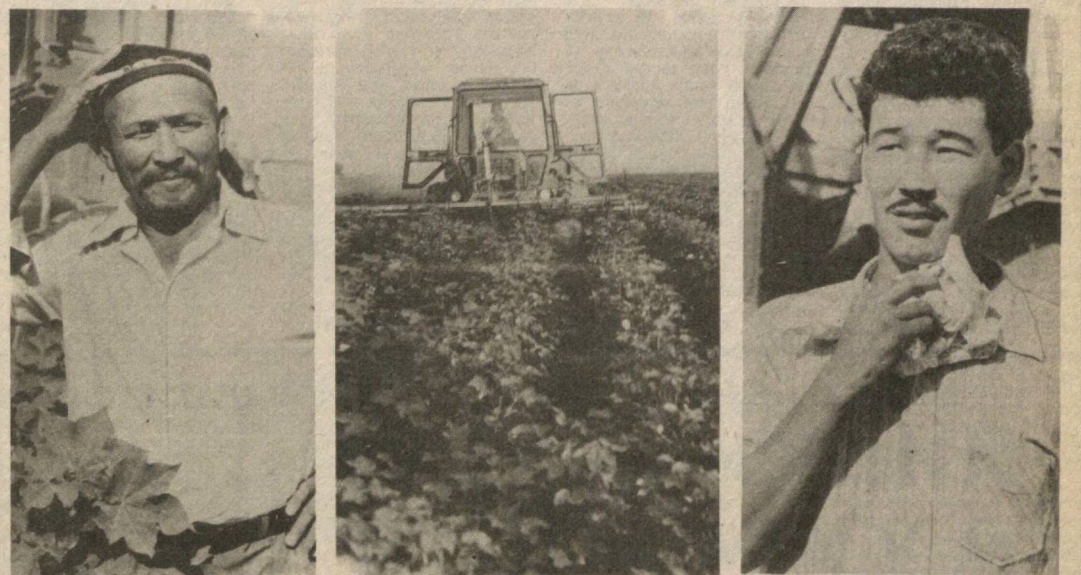
Марказий Комитет Пленуми барча партиялар ва ҳаракатларга, касаба уюмчаларининг, ёшларнинг, хотин-қизлар, фахрийларнинг ташкилотларига ва бошқа жамоат ташкилотларига му-рожаат этиб, совет кишиларининг ҳуқуқлари ва эркин-ликларини ҳимоя қилиш йў-

лида бирлашсини таклиф қилади.

Пленум РСФСР коммунистларининг ўз сафларини жипслаштиришга, сабр-матонатли бўлишга, уюшқонликни сақлаб қолишга, меҳнат аҳлининг туо манфаатларини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилишга қақирди. Пленум қатнашчилари Россия Федерациясининг коммунистлари билан бирдам эъанликларини изҳор этади-лар. Ҳуқуқ ва қонун биз-нинг тарофинида.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми СССР Президентига, СССР Олий Кенгашига, СССР конституция-вий Назорат комитетига му-рожаат этиб, РСФСР Президенти фармонини зуд-зуд билан ҳуқуқий жиҳатдан баҳолаш, демократик ғала-баларни ҳимоя қилиш қатъий таклиф этади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДА
1991 йил 26 июлда қабул этилган

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР ТУРАҚУРҒОН

«Намуна» жамоа ҳўжалиги пахтакорлари ҳар йили ўзани машинабон қилиб ўстиришга катта эътибор берадилар. Бу йил ҳам шундай бўлапти. 600 гектар майдондаги ниқоллар алоҳида парвариш қилинмоқда. Пайкаллар бегона ўтлардан холи. Маҳмуджон Муродов, Қамолжон Гафуров бошлиқ бригадаларда бу иш айниса яхши. Ушбу жамоалар кўзда ҳосилнинг деярли ҳаммасини зангори кемелар ёрдамида саранжомлашни кўзлашяпти.

Ҳўжаликда мавжуд 15 та терим машинасини мавсуга беравек шайлаш тадбирлари кўрилмоқда. Механизаторлар бу йил қариб 2 минг тонна хом ашёни пўлат этаклардан тўшишга бел боғлашяпти. Олимжон Қосимов, Иброҳим Раҳимов, Мирза Умаров каби техника ишловдорлари ўз агрегатларини пишиқ-пухта созлаб қўйишди.

А. Холмирзаев.

БАЛИҚЧИ

Киров номи жамоа ҳўжалиги меҳнатқашлари 600 гектар майдонда ўзга ўстиришяпти. Мавжуд 8 та пахтакорлик бригадасида дала ишлари кун сайин қизитилимоқда. Ҳозирга қадар экин қатор оралиғи 5 марта комплекс ишлов беришди, ўч марта озконтарилиб, икки марта суғга қондирилган ўғзалар сераж ўсаттир. Баҳром Акрамов, Турғун Исмомов, Абдулаттоп Йўлдошев, Бурхониддин Тўшметов бошлиқ бригадаларда ишловларнинг ривожини яхши. Қатор оралиғида ишлов берилди М. Қодиров, Б. Керимов, Х. Медамовни, Т. Асқаров сингари механизаторлар етказишяпти.

А. Асқаров.

ҚАРШИ

Коммунист Ойсара Бердиева бошлиқ бригада Собир Раҳимов номи давлат ҳўжалигидаги илгор жамоалардан бири. Меҳнат аҳли бу йил 37 гектар ерда деҳқончилик қилмоқда. Пайкалларда ўғзалар текис ривожланишяпти. Механизатор Самандар Муртазоев ҳўжларни юмшатишда ғайрат кўрсатяпти. У айни пайтда олтинчи култивацияни давом эттирмоқда. Шу кунларда сувчилар зиммасидаги масъулият ортган. Турсуни Йўлдошев, Рашид Эминов, Ботир Эминов каби миришкорлар бу ишда бошқош. Аҳил маржа кўзда ҳар гектар ердан 35 центнердан хом ашё йиғиштириб олишни кўзлашяпти.

Х. Назаров.

ДЕНОВ

— Бу йил 62 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан оқ олтин етиштирамиз! — «8 Март» жамоа ҳўжалигининг С. Абраев бошлиқ бригадаси аъзолари шундай максадни кўзлаб ишламоқдалар. Барча майдонларда С—6524 нав-ғўза парваришланмоқда. Иш яхши ташкил этилгани туфай-ли ҳозирги пайтда ҳар тупда 15—16 та ҳосил шох, 5—6 та бўлиқ кўсак бор. Заршунослар муҳим тадбир — ўзани чеканкалашни қизгин олиб бормоқдалар. Бу юмуш бугун-эрта тугалланади.

Э. Бекмуродов.

Ариасой районидаги Юли-ус Фучик номи давлат ҳўжалиги чўлқувларни ўзга парваришини намунали олиб бормоқдалар. Биринчи бў-лигига қарашли Туроб Абду-саторов бошлиқ эвено дала ишларида бошқаларга ўрнак.

Жамоа 68 гектар майдонда деҳқончилик қилапти. Ҳар

гектар ердан 27,5 центнер ўрнига 30 центнердан оқ олтин етиштириш кўзланган. Ҳозиргача қатор оралиғига беш марта комплекс ишлов берилди, икки марта сув таралди. Бир марта зарарли ҳашаротларга қарши ишлов ўтказилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Илгор эвено бошлиқ Туроб Абду-саторов. 2. Ўзани ме-ханизм ёрдамида чеканкалаш пайти. 3. Эвено механизатори Бахтиёр Саторов.

У. ҚУШВОҚОВ олган су-ратлар.

ТАЖРИБАКОР, УНДА ҲИКМАТ БОР

Шу кунларда Мирзақўл районидаги «Совет Россия-си» давлат ҳўжалигининг тажрибали пахтакорлар бош-далиқ жамоаларида бўлсангиз табиий офат оқибатларини сезмайсиз. Бонси, улар экин-ни жадал парвариш қилиб, олдингиларига етказиб олиш учун бор маҳоратларини иш-га солишлар. Эркинбек ака Барбўлов бошлиқ бригада пайкалларда ниқоллар ри-вон кўзани қувонтиради. Бу ўғзалар қўриқда донг чиқар-ган Рўбб Маматова, Соци-алистик Меҳнат Қаҳрамони Расул Ҳайдаров далаларида-ги экиндан сира қолиш-майди.

Ҳўш, Эркинбек ака бунга қандай эришмоқда? Тажри-бакорлар иш усулини ўрга-ниш ёллар учун фара. Мен ешлтигимдан пахта ичиди кор-ганман. Ўзани бегона ўтдан тозалашга, янага қилганман, белга этган бўлаб пахта терганман. Эҳтимол, шулар оллий даргоҳда билгим ол-шингга йўл очгандир. Топ-кент давлат аграр дорилфу-минда агрономия факультети-нинг 4-курсини тамомлаб, диплом ишн бақариш учун қадридон жойим — «Совет Россияси» давлат ҳўжалиги-га келдим. Бош агроном Мирсалқоҳидин Ҳамидов ниятимни билгач Эркинбек Барбўлов бригадаси тажри-баларини ўрганишнинг, илгор ва қолоқ жамоаларининг аҳ-волини таҳлил қилишнинг мас-лаҳат берди. Ишн Эркин-бек аканинг тажрибалари-дан бошладим. Ерни экинга тайёрлаш қандайлиги билан қизидим. Жамоа бу йилги

қийин об-ҳаво шароитида ушбу тадбирни қўлай ва қисқа муддатларда ўтказиш-га интилди. Тўрт иш кунин-да тусзилангирлан сара уруғлик 4 сантиметр чуқур-ликка ташланди. Чигит ҳар метрга 20—22 тадан тушди. Натияжада янага қилинмади.

Қўриқ шароитида ҳар гек-тар ерда 120—130 минг туп кўчат бўлиши тавсия этилади. Ленин бу бригада 170 минг туп ва ундан зиёд кўчат қолдиради. Ер оч бўз тупроқни, чуқур ҳайдалди. Бошқа жойларга нисбатан бир-икки марта ортқ куль-тивация қилинади. Суғориш-да ҳар 120—150 метрдан ўқариқ олинади. Бригада экинни асосан уч марта қон-дириб суғорилади, беш марта ўнгитилади. Озконтаришда минерал ўнгитиларини ми-қдорини йиллик меъёрдан оши-ришмайди. Шунингдек, чи-ригилган гўндал ҳам самар-лини фойдаланилади. Кўп жойларда парбат оқизлади. Чўл шароитида ҳосилни октябр ойида машина ёрда-мида йиғиб-териб олиш учун ўзани сифатли чеканкалаш муҳимдир. Бу тадбир эрта-ги ҳосил олишда, биринчи нав хом ашё тайёрлашда, ҳосилдорлигини оширишда, баргсизлантиришнинг ўз вақ-тида ўтказишда ҳам хал қи-лувин таъсир кўрсатади.

— Ансарият ўзга тулпарин-да 12—13 тадан ҳосил шох-лари пайдо бўлганда ўзга уч-ларини қилишнинг лозим деб биламан, — деди Эркинбек ака. — Юқори ҳосил етиш-тираётган бошқа эвено ва бригадаларда 16—17 та ҳо-

сил шохлари олинганда ўт-казилади. Улар ҳақ, чунки ҳар гектарда 90—110 минг туп кўчат бўлади. Бизда эса 1,5—2 барабар кўп. Бригадамизда йилнинг кели-шига қараб, июлнинг охири-ғи кунлигида чеканкалаш ўтказилади. ЧВХ-3,6, 4ХТ-4Б механизмлари иш-латилади. Қўпича бош поя бўйи 80—85 сантиметрга етганда бошлаймиз. Орадан 7—10 кун ўтгач, иккинчи марта қилиб чиқарилади. Бунда пичоқлар бош поя-нин илгарини баландлигига нисбатан 3—5 сантиметр юқори ўрнатилган. Нетаки аввал чеканкаланган тулпар-да юқори бўғинлар ўсган бўлиб, пичоқлар бурунги хо-латда ўрнатилса бир-иккита бўғинни қирқиб кетамди. Би-нобарин, бир-иккита кўсак олиб берилади. Тажриба кўр-сатишча ниқоллар қалин қоздирилган пайкалларда уч-март чеканка ўтказиш ке-рак. Бу тадбир вақтида ба-жарилиб, парваришни қучай-тирилган ўғзалар август охи-ри ва сентябрь бошларида баргини тўктиришга тайёр бўлади. Ҳосилнинг 35—40 фоизи етилади.

Эркинбек ака бошлиқ бри-гада далаларида экин тажри-балар асосида парваришлан-ётгани ҳосил ишоналларини қўлайитишмоқда. Илгор жа-моа эришилган натижани асло чегара деб билмайди. Аксинча, ҳосилдорлигини то-бора ошириб бориш мумкин деб ҳисоблайди.

Р. СЎПИЕВ.

ШОДА-ШОДА КЎСАКЛАР

нига юборишди. Жамоада аҳ-вол ўзгарди. Бир йилдаёқ ҳосилдорлик 5 центнерга ор-тиб, гектар ҳисобида 37 цент-нерни ташқил қилди.

Меҳнат Қўзил Байроқ ор-дени соҳибни, коммунист Со-диқжон Турғунов янгликка ўч, тажриба ўтказмасдан ту-ролмади. Жорий йилда яна янги нави синиб қўрмоқда. — Шу неча-кундузда ўз-за ҳосилга зўр бераётган пайт, — деб сўзида давом этди бригадир. — Демак, ун-га ҳозир ишлов ва яна иш-лов керак. Парваришн ях-ши бўлса ҳар уч кунда бит-тадан кўсак пайдо қилади. Ҳисоб-китобимиз шундай. Ният эса июль охирига қадар 9—10 тадан бўлиқ кўсак олиш.

Даладаги жушқин меҳ-нат мароми бригада сарко-рининг сўзларини тасдиқ-лаб турибди. Пахтазорларни шартнома асосида бўлиб

олган 56 та оилавий пудрат-чи жамоа экинни меҳр билан парваришляпти. Тажрибали деҳқон Ҳабибулла Тўшматов бошлиқ 8 нафар сувчи ни-қолларни икки марта оби ҳаётга қондириди. Механи-затор Файбулла Чўна-боев қатор оралирини пешма-пеш култивация қилапти. Лутфхон Қўпай-синова, Мухриддин Убайдул-лаев, Эътибор Юсупова ка-би пудратчилар дала ишла-рида ўрнак бўлишмоқда.

Умуман ҳўжаликда ўзга ривожини яхши. Бу йил 700 гектар, шу жумладан, 450 гектар ерда ниғичка толали пахта етиштириш кўзда ту-тилган. Ҳар гектар ердан 36,5 центнердан хирмон кў-тариш, давлатта 2,600 тон-на хом ашё сотиш мўлжал-ланаяпти. Ана шу ҳосил тақ-дирини айни шу кунларда ҳал этилмоқда. Шу босдан сув-чилар соини 120 тага ет-килд, механизаторлар масъ-улиятни оширилди. Далада ишловчиларга унумли меҳ-нат қилиш, қўнғилил дам олиш учун шароит яратиб беришмоқда. Пировард нати-жада ўзга тулпариди кўсак-лар шодаси қўпаймоқда.

С. ТУРҒУНОВ.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида КПСС Дастури лойиҳаси муҳокамаси хусусидаги якунловчи нутқи

(Боши 1-бетда)

та. Бинобарин, иккала ёндашувни оқилона қўшиб олиб бориш керак. Умумий назар, лекин дастур фаоллаштирилиши, лозим, у ҳозирги замон жамияти тараққиётининг асосий муаммолари хусусида энг муҳим талабларга жавоб бериши лозим.

Назарияга етарли баҳо бермасликда ва ҳозир жамиятимизда юз бераётган барча жараёнларга ўткир сиёсий баҳо беришдан чекинишда шубҳа қилмасликлар учун шу ҳақда гапирарман. Бу йўналишларда назоратчилик олиб бориладиган асосий муаммоларни ўзидан бийроғига: «Социализм, демократия, тараққиёт» деб ёзиб қўйдиган мақсадларга эришиш учун амалда ҳаракат қиладиган

партиянинг етарли даражада мукаммал назарий ва долзарб сиёсий дастури зарур. Лойиҳани тайёрлаш чоғида режаларимиз, ана шундай эди. Бунга қанчалик муваффақ бўлишганимиз ўзингиз баҳо берасиз.

Сирасини айтганда, ҳужжатга ўртолқан ўз муносабатларини бийриштиришди. Қўл-гина муҳим мулоҳазалар айтилдики, улар дастур комиссиясининг ишига ёрдам беради. Лекин тақлифларини ҳисобга олиш чоғида меъёр бўлиши керак. Ҳужжат етарли даражада лўнда, айтиш мумкин, қўйилди, тушунарли бўлиши керак. Чунки биз бу ҳужжатни мумкин қадар кўпроқ ватандошларимиз ўқинишлари, тушунишлари ва қабул қилишлари учун ҳоҳлаймиз. Агар дастур аврашларининг йиғиндиси эмас, балки новаторча тузилган дастур бўлса бунга эри-

шиш мумкин. Жамиятимиздаги воқеаларни ва жаҳон маърифатининг бутун бориш теран идрок этиш лозим, бу эса ҳозирги социалистик йўлни истиқболли қилади.

Лойиҳа ундаги баёнларнинг тарқоқлиги билан нимадир яшироқда, деб ҳисоблаган ўртолқан ҳаётнинг жўқчилиги тақозо этаётган бир қанча муаммоларни қўйишда янгиликни аниқлаб олишлари қийин бўлади. Кимдир бундай таърифларга аниқлик киритиш тақлиф этаётган бўлса мен ҳам бу фикрга қўйиламан.

Биз ўз кўнрақига эга бўлган, марксизм, диалектик таҳлил усулини ағдалган партия сиёсатида, ҳеч қандай ақидаларга сажда қилмай тараққиётнинг реаллигини бир хил қўйишимиз лозим.

Биз XXI аср янги илму зисеси пайдо бўлаётганини

қўрмаслигимиз мумкин эмас. Ахс ҳолда энг муҳим нарсани пайқаймай қоламиз. Лойиҳада шу ҳақда айтишга уринишлар бор. Бу муҳим нарсани ҳулоаса бўлиб, ундан жуда кўп сиёсий ҳулоаслар чиқариши мумкин.

Биз ўзвизини демократик ислохотлар партияси, деб айтмаётганимиз жуда муҳим ҳимдир. Жамиятимиздаги қаттиқ қарама-қарши туришда, ундаги мавжуд сиёсий маданият даражасида фақат фикрларнинг хилма-хиллиги, фақат конституцийвий қонунийлик доирасида по- зитивий демократик қи- ёллагани ҳақиқатини топиш- га имкон беради. Ҳар қандай партия ҳам ана шу дорада ўзининг ҳақиқатини исботлай- версин, жамиятга ўз дасту- рини тақлиф этаверсин, уни қўллаб-қувватлашлари эри- шаверсин. Лекин «йўқоқ- син», «йўқ қилиб ташлан-

син», «шарманда қилинсин», «янчиб ташлансин» усуллари билан ҳаракат қилинадиган бўлса, бу — боши берк кўча, орқага қайтиш, ялпи ҳа- локатдир. Социализм, де- мократия, тараққиёт учун курашаётган партия бундай даъватлар ва усулларга асо- лана олмайдир.

Жамият ҳолдан тойганли- гини, янги туғаришларини, муҳолифликни, ижтимоий ўта кескинлигини ҳоҳламай- ганлигини қўрмаслик мум- кин эмас. Халқ, Батан, дав- лат манфаатларини барча партия мунозараларидан, сиёсий баҳслар ва эътило- лардан устун қўйишга лав- лат янграган жамият енгил нафас олган эди. Ана шу умумий тамойилни пайқаб олиб ислохотлар йўлини ағ- лаш, сиёсатга илму зиб би- лан ёндашувни ўрганиш жу- да муҳимдир.

«Ислохотчилик» тушу- насидан қўчиётган қиш- ларга эса мен В. И. Ленин 1921 йилда ёзган гапларни эслатиб қўймоқчиман. Икки- лобий ёндашув ўрнига, бу ёллагани ҳақиқатини топи- шга имкон беради. Ҳар қандай партия ҳам ана шу дорада ўзининг ҳақиқатини исботлай- версин, жамиятга ўз дасту- рини тақлиф этаверсин, уни қўллаб-қувватлашлари эри- шаверсин. Лекин «йўқоқ- син», «йўқ қилиб ташлан-

ислохотларнинг йўналиши- дадир.

Кеча маърузада ўйлаб йил- лар давомида партияга ва жамиятга тиқштириб келин- ган модел стратегик мағлу- биятга учраганини ҳақиқат гапирган эдим. Бу ҳулоаса гойат муҳим аҳамиятга эга. Шу ҳулоаса асосидадан бўлса, биз социализмга бу- тун нуқтан назаримизни ян- гитдан тубдан ўзгартириш заруратиға етиб келдик. Со- волиримизга эсини модел доирасида жавоб топа ол- маймиз. Бу маълуматларда «тажриба қилиб қўйишга» ёрдам берган эдик, улар ҳам бундай саволларга жавоб то- па олмадилар. Ҳа, бу со- циализм ва социалистик го- янинг тағлиқлидир. Лекин тағлиқини бартараф этиш мумкин, тағлиқдан сўнг со- ломлашнинг ва янгилаган ор- ганизмнинг олға томон янги қатъий ҳаракати бошланishi мумкин.

Қисқа қилиб айтганда, ҳо- зир—чўқур, масъулиятли му- лоҳазалар юритиш ва қарор- лар қабул қилиш давридир. Агар биз қимматларга ёқма- ган нотўғри сўзга чиққанда «ер тепини» ва «қараск улавер- ги» ёки қимматлар маъқул келадиган нотўғри ҳақдан ташқари қараск қалвераск, у ҳолда ҳеч қандай оқилона фикрга келмаймиз. Келин-

лар, ҳеч бўлмаса партия Марказий Комитетининг Пле- нумларида бундай қилмай- лик.

Лойиҳада қайта куриш муқаррарлиги тўғрисида аниқ ёзиб қўйиш керак де- ган фикрга қўйиламан. Қай- та қуришни ҳеч қим ўйлаб чиқариш йўқ. Қайта ку- риш, айтиш мумкин, бу- тун жамият гулува келган 53-йилда ҳам, 65-йилда ҳам, 66-йилда ҳам, 70-йилларда ҳам, 80-йилларнинг бош- ларида ҳам эсини қўқиб турган эди.

Умуман барча камчилик- ларга қарамай бу ерда рўй- рост гаплашиб олганлиги- миздан мамнуниётимни яна бир бор айтиб ўтаман.

Менимча, бахс якунлари- ни дарҳол умумлаштириб, уларни дастур комиссияси- га бериши КПСС Марказий Комитети қотибнига топи- шишимиз лозим. Новаторлик ва давомийлик руҳидан бар- ча қимматли фикрлардан фойдаланмоқ керак. Бундан лойиҳага фақат ютади. Бир ҳафтадан сўнг, кўпи билан ўн кундан кейин ҳужжатни эълон қилиш, тақлиф этила- тидиқ уни умумпартия му- ҳокамасига қўйиш лозим.

Ниҳоят, сўнгги фикр. Биз ҳаммамиз партия ички иш- лари билан қўйишда шўғул- ланганимиз, бу тушунарлидир — партия тақдирини эътибор- ни ва юксак масъулиятни

талаб қилади. Лекин ҳозир ички муаммоларга ўралашиб қолиш мутлақо мумкин эмас. Агар биз ички муаммоларга ўралашиб қолсан — жамият турмушидан акралиб қола- миз. Жамият турмуши эса тағлиққа қарши дастурини сира чекитиришга амалга оширишга, озиқ-овиқат му- аммосини ҳал қилишга, қи- шга тайёргарлик қўришга, тур- муш ва ишлаб чиқаришни энергия, иссиқлик билан таъ- минлашга муҳтождир. Ком- мунистлар халқ эҳтиёжлари тўғрисида ғамхўрлик қил- масликлари мумкин эмас.

Партиянинг сиёсий ҳара- катлар партияси сифатида ўзини фаолроқ кураштириш лозим. Ушбу фикр дастур- да мустақамлаб қўйишда ва кенгрок, аниқ ва ра- шароқ амалга оширилиши даркор. Ҳозирги пайтда пар- тиянинг ишчиларга, деҳқон- ларга, зейилларга, меҳнат жамоаларига яқин бўлиши — асосий масала. Кундалик қийинчиликларни енгиб жа- мият тараққиётининг ҳозир- ги қийин босқинчидан ўти- шда одамларга ёрдам бермоқ керак. Бу ишда ҳеч нарсаси партиянинг ўзини босаол- майди. Бинобарин, биз ўз партия ички ишларини таъ- минлашга беришда кетиши- мизга қарамай бу иш амал- га оширилиш керак. Деб ҳулоаса чиқарди М. С. Гор- бачев.

ЙИЛҚИЧИЛИК МУАММОСИ

21 мартда тунинг даво- мийлиги тенглашганда, муҳал ҳисоби билан от йили якун- ланган. Мана, кўй йилининг чорак қисми ўтиб бораётди. Жониворлар номи билан аталган йил борми? Йўқ, албатта. Кўй йилида йилқичи- лик тўғрисида, унинг Фарго- на вилоятидаги аҳоли, истиқ- боли хусусида бахс юритсак, фойдадан ҳоли бўлмас.

Аслида йилқич Фаргона ви- лоятидаги пахтачиликка икти- сослашган аксарият районлар- да чорвачилик ҳайвонлари би- лан бирга боқилади. Аммо 20 тадан ортиқ оти бўлган ҳў- жалик йилқиччилик фермаси ташкил қилиши мумкин. Ана шундай ферма тузилгандагина отларга алоҳида эътибор бе- ришиб, сифатли озиқлантири- лади, парварिश қилинади, кўпроқ қўлул олинади. Шун- дагина ҳўжалик соҳанинг ик- тисобидан манфаатдор бў- лиши мумкин. Эҳтимол, бу фермаларни ижарага бериш мақсадаги мувофиқ бўлар. Ҳар ҳолда бу мақсадга ил- гор тақрибани ишлаб чи- қаришга дадил жорий этиш вақти келди. Бизнингча, вило- ят агроносат уюшмаси ҳайвоти бу масалани чуқур- роқ идрок қилиб қўриши ке- рак.

Ҳозирги кунда бригадир ҳам, мутахассис ҳам, раҳбар ҳам далага ўзининг шахсий ёки хизмат машинасида бора- ди. Уватда туриб пайқалдиги ишларни бошқаришга, назорат қилишга ҳаракат қилади. От эса автомобил йорумлайдиган жойларда бемалол юра ола- ди, гўза қатор ораларига кир- ганда ҳам уларни пайқон қил- майди. Бундан ташқари дала ишларида — экни майдонла- рига маҳаллий ўғит чиқариш- ва, аъзолар учун ичимлик су- ви, озиқ-овиқат, қозон, ўчоқ таъшишда отдан фойдаланил- са, сарф-ҳарajat озади. Ёнлик, эҳтиёт қисмлар тақ- қилиги сезилганда, бориши ҳам нархи кундан-кун ортаёт- ган ҳозирги шароитда тадбир- қор ҳўжалик раҳбари йил — ўн икки ой қилинган машақ- қатли меҳнат заважга топи- лган умумҳўжалик маблагини имкон қадар тежаб-тергаб иш- латиш чора-тадбирларини бел- гилайди.

Қишлоқларимизда маданий ҳордик чиқариш учун қурил- ган муассасаларнинг етишмас- лиги сир эмас. Отлардан эса фақат кундалик юмушларни, қишлоқ ҳўжалик ишларини бе- жаришдагина эмас, балки қўй- қилочар турли муассасалар уюштиришда ҳам фойдала- ниш мумкин. Бунинг учун мах- сус бинионинг ҳам ҳолати йўқ. Улоқ каби пойга, киз қувад, от устида човган сингари ке- диндан ананавий спорт му- сабақаларини фақат ҳосил саякалларида эмас, балки дам олиш кунларида, турли маро- си ва саналарда, тўйларда ўтказсак, меҳнаткаш ҳам ҳор- дик олади, ишлар ҳам тербя- га эид бўлган қиморбозлик, видео қўриш, бемаҳал юриш каби турли иллатлардан фо- рми бўлади.

Евзевон районидидаги Иброҳим Юсуфов номида жамоа ҳўжа- лигида отлардан қишлоқ ҳў- жалик ишларини ташкил этиш- да амалга оширилётган иш- лар ибратли. Учта бригадига от ажратилди. Раҳмонберди Аҳмедов бошлиқ бригадига от арава берилди. Устакта бош- ланов, Содиқжон Узоқов ҳатто раис Музаков Иномов ҳам от миниб дала айланмоқда. Улар жини 2—3 йилда барча бригадаларини арава билан, мутахассисларини эса йўрга от билан таъминлашни қўла- моқдалар. Жумҳурият Прези- дентининг фармони асосида эҳтиёж бўлган хонадонларга ҳам кейинчалик от тарқатиш ишлари бори. Ҳўжаликда тез- тез улоқлар ташкил қилиш одат бўлди.

Энди бевосита от спорти масаласига келсак, Киров районининг «Бешарик» Сўх районининг «Сўх» давлат ҳў-

жаликлариде от спорт клуб- лари бор. Айниқса, Қўва рай- ониде бу иш яхши йўлга қў- йилган. Райондаги марказлаш- ган от спорт клубида 12 на- фар ҳодим ишлайди. Клубнинг директори, бухгалтери бор. Акбаробод қишлоғида отчо- пар қурилган. Ҳозирги кунда бу клуб қўллаб СССР спорт усталари, усталликка номзо- дар, разрядли спортчилар етиштириб чиқарган.

Билсангиз керак, отларнинг эркини айғир, ургочсини — бия деб аташди. Йилқилар жамини ҳайвон зотидадан фарқ- ли ўлароқ аралаш-қуралаш ҳа- ёт кечирмайдн. 20 чоғ атро- фидеги биани битта айғир бош бўлиб олиб юради. У қонган (той қутаётган) бияларни ўз тўпига аралаштирмайди. Тўда- дан ажралиб кетадиган бия- ларни эса қаттиққўллик билан яна бошлаб кўлади. Агар ўз оиласига бегона айғир «хирал- қи» қилса, у билан мадорн қўриғунча солишди 8 уни ҳайдаб тинчланади, ёки енгилб ҳалок бўлади. Ян- ги туғилган тойқолларни кўз қорачиқиде қўриқлай- ди, мабодо той айғир бўл- са, улайганида ўз жинсига кўз олайтирмасин деб уни тў- дадан ажратадн. Балогат ёш- га етган айғир илк бор киш- найдн. Демак, энди у мусте- қил ҳаёт кечирishi керак. От- лар гурурли жоноат — улар ўзларининг бу қанъаналарини ҳеч қачон бузишмаган.

Биз-чи? Биз бундан минг йиллар илгари аждодларимиз хонақиллаштирган бу жонивор- ни ўзимиздан узоқлаштириб юбордик. Жаҳон бўйича 70 миллион атрофида, мамлакат- тимизда эса бор-йўғи 8 ми- ллиондан ортиқроқ от қолди, ҳолос. Одатда мутахассислар бунга илмий-техника тараққи- ётини, ёки демографияк ўсиши, аҳоли сонининг ортиб бориб, фойдаланиладиган ер майдон- ларининг қамайишини сабаб қилиб кўретадилар. Эҳтимол шундайдир. Ҳар ҳолда биз от- лар қамалиб кетишининг асо- сий сабаби ўзимизнинг уку- висизлигимиздандир деб ҳисоб- лаймиз.

Отлардан ҳозир спорт му- сабақаларида, савҳат, ҳайвонот боғларида ҳамда цирк санъа- тиде кенг фойдаланишди. От — махсусдур ҳайвон. От ўшти ва сунт (қимиз)дан ис- тевомил мақсадларида фойда- ланилади. Ҳозирги мавжуд от зотлари 1,5 тоннагача гўшт, биш суткасида 11—15 литрга- га сут бериши мумкин. Қар- дош Қирғизистон ҳамда Бош- қирдистонда қимиз тайёрлаш саноати йўлга қўйилган. От гўштидан ананавий таом — қазн тайёрлаш эса кейинги вақтда йўқолиб бормоқда.

60-йилларга қадар от-арава қишлоқ ҳўжалик ишларида асо- сий транспорт воситаси эди. Россия Федерациясида ва бошқа қатор қардош жумҳу- риятларнинг ҳўжалик ишларида от-аравадан кенг фойдала- нилмоқда. Бунинг иктисодий жиҳатдан мақбуллиги аён.

Отга кетадиган сарф-ҳа- ражатларни ҳисоблаб қўрайлик. От бир кунда 3 сўмлик еи- хашак есин дейлик, 3 сўм араважаша меош қилиб бе- гилса, 1 сўм аэортизация ҳа- чи, ана бориш-қит, таъмирлаш ва бошқа харажатларга кетса, жамин 7 сўм бўлади. Шундай қилиб енгил-ёпи ишларга ва тракторчиларга бир йил мо- байнида 6904 сўм маблаг сарфланса, шу даврда от ва араважаша, аравага 2520 сўм сарф бўлади. 5 минг сўмга экни иктисодиға ана шу йўл билан эришиш мумкин. Энди ўзининг қамалиб қўриш-чи, бригада, ҳўжалик, районо, ви- лоят миқёсида қандай иктисо- дий манфаат қўриш мумкин бўларкан.

Бундан ташқари отлар тра- кторлар каби ҳавони заҳарла- майди. Тракторга ёнлиги ке- рак. Техника ва ёнлиги-мой- лаш материалларининг нархи тўбора ортиб бормоқда. Тўғри, ҳўжаликларимизда зотдор от- лар суйиб ёйдиган сули, ар-

па, жавдар оз экилади. Ишчи отлар эса маккажўхори дони, кунжава қўшилган терт, дон дукақиллар пичани, сершира озикадан еяверди. От экни майдонлари уватида экни экилмайдиган бошқа ташлан- диқ ердан ўз насибасини то- пиб ёйди. Хуллас, отларни бо- қиш қийинлиги ҳақидаги му- лоҳаза асоссиздир. Бунинг эва- зига отлар ерни бойитувчи гўнг беради. Биз ўз навбати- да минерал ўғитлардан фой- даланишни ҳам сунистеъмол қилиб юбораёламиз. Натикада кейинги пайтда қишлоқ ҳўжа- лик махсусотларининг сифати кескин айнаиди. Автоқалар мослаштирилса, аъзоларни ҳам ташиш мумкин бўлади. Ваҳоланки, баъзи пайтларда саноқли кишиларни иш жойи- га элтиш учун ҳам машиналар жалб қилинади.

Энди ҳўжалик раҳбарлари ва мутахассисларни олиб юрган автомобиллар харажатини ҳисоблаб кўрамиз. «Пахта- бод» жамоа ҳўжалигида ўтган йил давомида ҳўжалик бош а- гроними тизматда бўлган «ГАЗ-53» автомобилсига икки нафар ҳайдовчи бириктирил- ган эди. Утган йилда бу ҳай- довчилар учун 1900 сўм иш ҳақи берилган. йил давомида машина 7870 литр бензин иш- латган. 387 сўм эҳтиёт қисмлар учун сарфланган. 2 минг сўм атрофида кичик хизматлар ва техника умумий харажати тў- лови ўзлаштирилган.

Ҳозир ҳўжалик бошқарма- си раис, партокм, муҳандис, бош мироб ва бошқа мутахас- сислар учун алоҳида машина- лар ажратилган. Юқоридаги ҳисоб-китоблардан кўриниб турибдики, агар мана шу му- тасадди ўртоқлар ўзларининг аксарият ишларини отда юриб бажарса ҳам ўзининг соғлиги- га, ҳам ҳўжалик ҳамёнига фой- да бўларди.

Ҳўжалик ҳудудиде истиқомат қилаётган Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 20 йил партия қў- митасининг қотиби бўлган Са- идахмад тоға Охунзоининг айтишига қараганда, 50-йиллар- нинг охирида ҳам 8—10 та бригада бўлиб, ҳозиргидан 200—250 гектар ортиқ майдон- га пахта экилиб, деҳқончилик қилинган. Ушунда ҳўжаликда 50 та от бўлиб, ишининг 90 фо- зис уларнинг ёрдамида бажар- илган экан. Ҳўжалик раҳбарла- ри ва мутахассислар, жум- ладан, ўзи ҳам от миниб иш- юрилган. Мавжуд 3—4 та иш машиналари эса фақат ўзоқ масофаларга қатнаб, оғир иш- ларни бажаришда фойдала- нилган.

Ҳозирги кунда ҳўжаликда партия қўмитасининг қотиби. Раҳматжон Аҳмедов, ҳўжаликда фақат 4 та от қолганлиги- ни афсус билан таъкидлади. Иккита от-арава қилиб товуқ- чилик ва сунт-товар, фермасида фойдаланишга бўлишганда эгар-жабдук ва бошқа зару- риюмлар фақат қўшни Қир- қизистон жумҳуриятида ишлаб чиқарилиш маълум бўлиб қолган.

Умуман олганда бизнинг ви- лоятимизда йилқиччилик ривож- ти талабга мос эмас. Йилқилар уюрини боқиш учун кенг яйловлар йўқ. Бунинг усти- га отлар дурқун ўсишлари учун салқин, баҳаво иклими минтақа бўлиши даркор. Қи- миз олиш масаласига келсак, биялар соғина қирган маҳали чорвага қўйилиб Чотқол яй- ловларига ҳайдалади. Шунга қарамадан Фаргона вилояти- да йилқиччиликни истиқболли порлоқ дея оламиз. Чунки, гап шаронда ҳам, ҳатто бизни то- бора қамчиқим бўлишга унда- ётган бозор иктисодиға ўтиш- да ҳам, кимингидир хоҳиши ёки қаршилиғида ҳам эмас. Модомики, миллий қадриятла- рини тиклаиб бораётган экан, ўз тарихимизда теран иш- қот билан боқа бошлаган экан- миз, ўзлимизга, ўз урфимиз- га барибир қайтаемиз — от у- стида қайтаемиз.

Алишер ТОШҚУЛОВ,
Одиджон ЖАЛОЛОВ.

Тошкент районидидаги Али- шер Навоий номида жамоа ҳў- жалигида чорва қишлоғига ем-хашак жамғариш қизгин олиб борилаятти. Мавжуд техника, ишчи кучидан умумли фойдаланилмоқда.

200 гектар ердаги беданинг иккинчи ўрими ҳам тугал- ланди. Озуқадорлар жорий йилда ҳар гектар ердан ка- мида 400 центнердан силос учун маккажўхори қўпоysi олишга ҳаракат қилишмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Меха- низатор Шухрат Соилов (чапда) ва бош зоотехник Суннат Саъдуллаев емиш сифатини кўздан кечирishi- лати. 2. Бедани пресслаш жараёни.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
олган суратлар.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раёсатида

27 июль куни «Комсомо- лская правда» рўзномасида Ўз- бекистон ССР халқ депутати Эркин Воҳидовнинг хизмат автомашиниси ўққа тутилган- лиги ҳақида хабар босиб чи- қарилганини муносабати билан Олий Кенгаш раёсати ўзининг 29 июлдаги мажлиси- да ушбу хабарнинг қай дара- жада турри эканлигини текши- риш материалларини ҳамда махсус ўтказилган экспертиза ҳулоасини қўриб чиқди.

«Комсомольская правда» рўзномасининг 27 июль ша- ба сониде «Қаттиққўл — қай- та қорши омили» сўхбатидан сўнг (айтганча, бу сўхбатда Ўзбекистон ССР қонуний сай- ланган халқ депутатларининг аниқ эмас, яъни ҳақда «шун- дай вақилларни танлаган» ва «жумҳуриятнинг шундай пар- ламентини сайлаган ҳалқининг ор- номуси ва қадр-қимматини қамситишга йўл қўйилган») К. Бобожоновнинг қатъийат би- лан ёзилган ахборотида айти- лмишча, гўёки, 23 июль куни Тошкент шаҳрида халқ шoirи, Ўзбекистон ССР халқ депута- ти Эркин Воҳидовнинг маши- ниси мерганлик миллигидан ўққа тутилган эмиш.

Тегишли мўтабаб идоралар қўйиш мана шундай бузғунчи- лик сифатининг бўйинларидан бири эканини нотиклар таъ- кидаб ўтишди. Шу сабабли раёсат аъзолари Ўзбекистон ССР ва унинг раҳбарияти шаънига қилинаётган бундай ивгогарчиликларга чек қўйи- либ, ҳуқуқни муҳофаза қил- иш идораларининг эса, Ўзбе- кистон ССРнинг оммавий-ахбо- рот воситалари тўғрисидаги амалда бўлган қонуналарга оғишлай рию этилишини таъ- минлашни талаб қилишлар.

Раёсатнинг сўзга чиққан барча аъзолари бундай ивго- гарчиликнинг аниқ таши-

маган қандайдир нарсанинг таъсири натижасида рўй бе- рганлигини қўриштирибди. Бундан ташқари, кабина ичи- дан қоплама билан автомо- бил томи орасида бошқа ҳеч қандай ўзга нарсалар топи- лмади.

Шундай қилиб, Эркин Воҳи- дов тушган автомашиниға ҳеч қандай ўқ отилмагани ра- сман аниқланди. Уйдирма му- аллифи ҳам ўзи ўйлаб чиқар- ган экспертиза ва «мерганлик миллигн тўғрисида» ҳеч қан- дай маълумотни келтирмаган эди.

Раёсат мажлисида сўзга чиққан П. Қодиров, П. Қ. Ҳа- бибуллаев, Э. Т. Шайхов, Ш. Мирзаяев ва бошқалар ма- на шу ёлғаб хабар учун Эркин Воҳидовнинг номзоди танлаб олинган тасодифий эмасли- гини алоҳида таъкидладилар. Мана шу сиёсий ивгогарчи- лик ташиқчиликларни шоирнинг кўриб чиқиб, Эркин Воҳидовнинг ёлғаб хабар муал- лифи билан ҳеч қандай сўхбат қилинган йўқ, деган гапини, ўзим мента суиқасд қилинган эҳтиломини истисно этман ва бу масала юзасидан те- гишли идораларга мурожаат қилмаганиман, деган гапини эътиборга олди.

Ўзбекистон ССР халқ депу- татлариға мамлакатдаги ва республикадаги ижтимоий-сиё- сий вазиятни эътиборга олиб, турли-туман ивгогарларга қар- ши кўпроқ сергаллик ва сабр- малотқил қўришти, ўзларининг ҳақ вақили деган юксак но- мидан айрим шахсларнинг му- стақил республика қўл мил- лати аҳолисининг манфаат- лари ва эҳтиёжларига мутлақо алоқаси бўлмаган ҳуниқ мак- садларда фойдаланишларига йўл қўймайлик тавсия этилди.

Раёсат К. Бобожоновнинг 23 июль куни Тошкент шаҳри-

лотчиларини топиш, уларни ишлаб турган жойидан ва ла- воабарликка қарши назар, жа- воабарликка тортиш зарур, де- ган тақлифни айтдилар. Улар бу тақлифни ўз сайловчила- рининг талаблари билан асо- слагилар.

Мажлисда сўзга чиққан Э. Воҳидов бу ёлғаб хабар қўлдан-қўл дўстларининг на- маси, оила аъзоларининг ҳам тинчлигини бузди, деди. Уйдирма муаллифи бўлиши К. Бобожоновни мутлақо та- минислигини, у билан учраш- маганлигини, сўхбат қилмаган- лигини, ўзига суиқасд қилиш эҳтиломини мутлақо истисно этилишини ва шу сабабли те- гишли идораларга мурожаат қилмаганини айтди.

Раёсат маъзур масала бо- расида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг ахборотиини тинглаб, текшириш натижа- ларини қўриб чиқиб, Эркин Воҳидовнинг ёлғаб хабар муал- лифи билан ҳеч қандай сўхбат қилинган йўқ, деган гапини, ўзим мента суиқасд қилинган эҳтиломини истисно этман ва бу масала юзасидан те

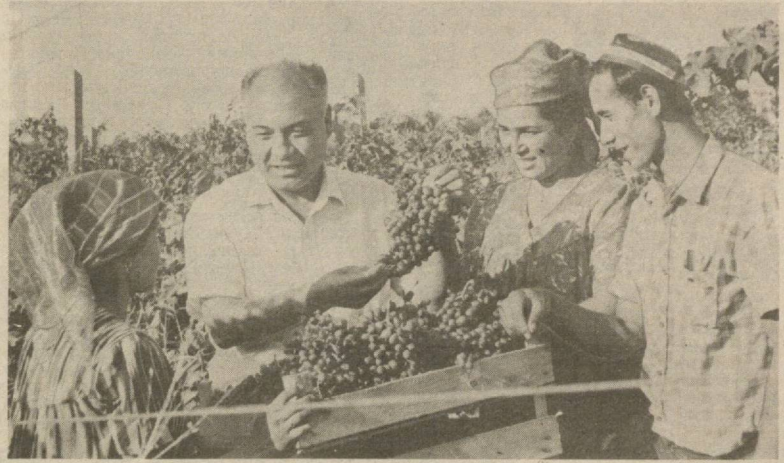
МҲУНОЗАРА МИНБАРИ

СОВЕТЛАР ВА ИЖТИМОЙ ҲАЁТ

СУЗБОШИ УРНИДА: Муҳтарам ўқувчи. Бугун эътиборингизга янги руҳи остидаги туркум мақолаларни эълон қилмоқдамиз. Бир парча қозоғи туширилган фикрларингизни дарёг тутмаслигингизга ишончимиз комил. Бугундан бошлаб сиз учун яна бир МИНБАР ҳозирлаганимизни ҳис этаёйсизми? Саволлар мунозарига сабаб бўлган мақола ва мақбӯларингизни кутамиз. Муҳим мавзудаги фикрларингизни таҳрирсиз эълон қилишга, ечилмаётган муаммоларингизни ҳал этишга ёрдам беражамизни унутманг. Инқилобий қайта қуриш даври хатю нуқсонлардан холи

эмас. Бироқ инсон биргина ўлим олдидагина ожиз. Қолган юмушлар ҳаётнинг қувончли ташвишларидир. Демак, уларни ҳал этиш мумкин. Мақбӯлар йўлдан! Саволлар беринг, мунозара бошланг. Минбаримиз тўри сизларники! Кимлар ҳақида, қандай мавзуларда мақолалар ўқишни истайсиз. Қай бир депутат, раҳбар ҳодимлар билан учрашни орзуингиз бор? Советлар мавқеини ошириш, ижтимоий ҳаётдаги нуқсонларни бартараф этиш учун нимага эътибор бериш зарур деб ҳисоблайсиз?

Сўз навбати сизга...

Баҳсу мунозарани бир дақиқа унутингда, ушбу лавҳага эътибор беринг: меҳр ёғилган, меҳнати натижасидан қувонаётган нигоҳлар... Уларда қадқ қўли заҳматқаш деҳқоннинг қувончи-ю шодлигини, ушалаётган армончи-ю бетаскин ҳаловатини сўз билан тасвирлаб бўлармикин деган маъно бордир...

Фарғона районидаги Усмон Юсупов номи давлат хўжалиги соҳибкорларининг кўнгиллари нихот таскин топти. Ҳосил чўғи кўтилган натижаларга эришиш мумкинлигини давлат бераётди. Хўжалик раҳбари Раҳмонли Сафаровнинг таъкидлашича, 3200 тонна узум, 1600 тонна мева ва бошқа маҳсулотлар ўз вақтида давлатга сотилди. Иқлимишларга ўрин йўқ.

СУРАТДА: хўжалик директори Раҳмонли Сафаров (чапдан иккинчи) биринчи бўлимининг иккинчи бригадаси бошлиғи Жалолиддин Мўйинов, ишчилар Рамзат Йўлдошева ва Муборак Мўйиновлар ҳосил чўғидан маъмур.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ суратга олган.

ЭРК, ҲУҚУҚ, АДОЛАТ

ТАНИШИНГ: «Мунозара минбарининг дебача мавзуларини: Ўзбекистон ССР Олий суди фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатининг раиси Обиджон Турғунбоев, 1942 йилда туғилган, 1968 йилдан КПСС аъзоси, оилали, 3 та фарзанди бор.

1986 йилдан бери Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси, 1990 йилнинг март ойида эса мазкур ҳаёт раёсигина сайланган.

Очирг «Қишлоқ ҳақиқати»да «Мунозара минбар» рунининг очилганидан мамнунман. Гарчи рўнома шунча ҳам сермунозара минбар саналса-да янги қадам ўқувчига тортишувлардан тўри хулоса чиқариш имконини беради. Исламнинг раъво йўли фанатизмга самимий бахшларда ойдинлашади. Эътибор беринг, СССР ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари анжуманларида муносабат билдирилмаган соҳа қолдими? Йўқ, албатта. Утмиш хатолари, йўл қўйилган нуқсонлардан хулоса чиқара билмаю керак.

Тўғри, тараққиёт биз ўйлаган даражада ривожланмапти. Аммо Ўзбек халқи бошқалар қатори энг муҳим нарсани — маънавий эркинликни йўлга киритди. Бир неча ўн йиллар мобайнида ҳокимлик қилган унвир давлат тузумидан секин-аста воз кечилмоқда. Жамиятда ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлида дастлабки қадам қўйилди. Мавжуд қонуналарга янги назар пайдо бўлди. Бугун таҳрир этилаётган ва янгитдан қабул қилинаётган қонуналарда халқ талаб-истаги инобатга олинган.

Шу ўринда ҳаёт фалонияга ҳам тўхталиб ўтсангиз?

Коллегияда асосан вилоят судларида муҳомада этилган ишлар кассация тар-

қадрамаслик, уни четлаб ўтиш оқибати хуқуқ натижалар беради. Бир қисол. «Пахта ишини» олиб кўринг. Бугун боҳа заҳматқаш ўн-ю соҳибдорга, собиқ раҳбару коммунист таъкидлаётган давлат томонидан қатта миқдорда товуш тўлимоқда. Мазкур жараён Ўзбекистон ССР Олий суди ҳодимларидан қатта масъулият талаб этмоқда. Биз эса молиявий масалаларда йўл қўйилган низолаҳа дуч келмоқдамиз. Ўйлаб кўринг: ноҳа жабр чеккан ўнлаб, юзлаб дала меҳнатқашлари марказда юборилган айрим хуқуқшуносларнинг қонунозувирлиги оқибатида жабр чекдилар. Жаборидилларнинг моддий зарарини қоплаш мумкинми? Аммо уларга етказилган маънавий зарарини қай тарзда тиклаб бўлади?

Шикоят ва аризалар кўпми?

1990 йилда олтига ишнинг биринчи инстанциясида қўйилган асосий вазифалардан яна бири жумҳуриятдаги фуқаролик ишларини ўрганиб, хулосалар асосида қўйи маҳкамаларга йўл қўйиш ва қўрсатмалар беришдир.

Ҳаёт аъзоси сифатида охириг марта қандай муҳомада қатнашдингиз?

Янгида Хоразмда бўлиб, вилоят судида икки марта қўйилган. Хива шаҳар 121-мақсус мактаб хизматчиси Комилжон Рўзимбетов ишнинг қўрди.

Бугунги кунда қабул қилинаётган қонуналарга муносабатингиз?

Қонуналар қандай мазмун ва шаклда илгари қатъий назар, халқ қорига яраши лозим. Шундагина унинг қиммати ортади.

Биз ҳам ўз йўналишимиз бўйича ана шу асосида тушунтириш ишларини олиб бораёмиш, Чунки қонунни

лар қўрилади?

Фуқаролар билан раҳбар ҳодимлар ўртасида юзага келган келишмовчиликлар, яъни меҳнат ҳақидаги қонуларнинг бузилиши, уй-жой можаҳорлари натижасиданги низолаҳ қўи учраётди. Ҳозирги кунда эса оилавий келишмовчиликлар ва ворислик ҳусусидаги ишлар кўпгина.

Ота-оналар ешлар тарбиясига жиддийроқ муносабатда бўлсалар мактаб, маҳалла-қўи билан биргаликда ана шу ҳусусида ҳаракат қилсалар фойдадан холи бўлмасди. Биз катталар кўпича иш, ўқиш, ҳаёт ташвишлари билан ўралашиб еш авлодинг фикру ўйи, унинг ички дунёсидан узоқлашиб бораётганлигини тўла ҳис қилмаёмиш. Бу эса йиллар ўтиб ўз таъсирини кўрсатмоқда. Айниқса, шарт-шароити бир қадар оғир бўлган қишлоқларимизда юқоридагидек аҳвол кўпроқ кўзга ташланаётди. Оқибатда туғилиб ўсган гўшаларини тарк этаётганлар сони ортиб бормоқда.

Сухбатини сўнггида муштарийларимизга тилаларингиз?

Мен юқорида жамиятда ҳуқуқий давлат барпо этишга киришилди, деган иборани ишлатдим. Минг шукр-ки, жумҳурият мустақиллиги ҳақида декларация эълон қилинди, бу ўзалигини аниқлашди. Бу ҳуқуқий давлат сари қўйилган қатта қадамдир. Ноҳақлик бор жойда адолатга тош отилди. Шундай экан, фуқароларимиз ўз ҳақ-ҳуқуқларини билсинлар, дейман. Улар истиқомат қилаётган район ва шаҳарларда, қатта-кичик хўжалиқларда ўнлаб, ҳуқуқшунослар хизмат қилишади. Улардан маслаҳат, йўл-йўриқлар олишга улмаслик керак. Муҳлисинингизга бугунги масъулият паллада омад ва тан сийҳатлик тилайман.

ТАШВИШУ ҚУВОНЧГА ШЕРИК

Жамият иқтисодий жиҳатдан тангликни бошидан кечираётди. Нега ўн йиллардан бунда уюлиб қолган муаммолар яна янгиликларни келтириб чиқармоқда. Халқни социал, маънавий-маънавий соҳалардаги камчиликлар бир қийнаса, озиқ-овқат таъминлиги, нарх-навоини охиши уларда ташвиш тудираяпти. Ҳар қалай алу юрт булар тез орада бартараф этилишига ишонаётди.

Биз Чироқчи районидаги «Коммуна» Б. Ҳўжалигимиз аҳолиси депутат сайлаётганда сира адашмади, — деб гап бошлади бобо. — Одамлар халқ вакили қилиб ўзлари танитган, олдиндан қишлоқдошларига, элита нафи тегиб юрган, муаммо ва камчиликларни яхши билган кишига овоз беришди. Бердирахмат қаққон, ажиқ, эл учун фидойи. Айтган ишнинг қилмасдан қўймайди. Халқ унга сунйиб қолган.

Яна бир гап. Бердирахматини ҳамма ҳам яхши қўравермайди. Сабаби, айрим бошлиқларнинг қинғир ишларини шартта-шартта айтиб ташлайдиган одати бор. Бердирахмат Элмуродов 155-«Намуна» сайлов округидан вилоят Кенгашига депутат. Ҳўжаликда ҳисобчи бўлиб ишлагани, тафтиш комиссиясининг раиси, вилоят Кенгаши план-бюджет комиссияси аъзоси эканлиги сабабли ҳар кунини бир дунё ташвиш билан юради.

Тўғриси айтсам, меҳнатқаш, хушфел халқимизга раҳим қилади, — дейди у кўноби. — Вақтинча ҳуқуқ сураётган таъқиллик аҳолини ва ўз йўлида бизни ҳам ташвишга солмоқда. Президентингиз фармонига биноан аҳолини уй-жой, томоҳа билан таъминлаёмиш. Лекин уй-жой солиш учун

керакли қурилиш материаллари: шифер, тахта, ёғоч, цемент ҳануза муаммолитига қолмоқда. Кооперативларда эса ҳамма нарсаси муҳайе, нархи эса осмонда. Шифернинг дониси 10—12 сўм, ёғоч 16 сўм (8 метрлиги 25 сўм). Пешона тери эвазига пул тоғдан олдий деҳқон шу нархда уларни сотиб олишга қўриб сарфлаётми?

Сайловчилар ҳўжалик марказига таъиний газ ўтказишни ва аҳолини ичимлик сув билан таъминлашни янада яхшилаш вазифасини зиммамга қўйишган эди. Мен тасдиқланган лойиҳа-смета ҳўжажатларини қўнча киргизиб ва тезлаштириш мақсадида юқори таъкидлотлар раҳбарларига газ ўтказиш ишнинг бир неча бор қайта-қайта еслатиб ўтдим. 1990 йилнинг дастлабки 6 ойи давомида «Шўртанга» газ қонлари бошқармасиданги мутасадди ўртоқлар билан тортишнинг сўнг «бор отангга, бор онангга» қабилда иш давом этди.

Натига чиқармагач, вилоят партия таъкидлотига мурожаат қилишга тўғри келди.

Б. Элмуродов ҳўжаликнинг Қорабулоқ қишлоғида янги тибобит шохобчаси биносини қуриб, фойдаланишга тошйириш масаласини ҳал этди. 1-группа меҳнат ногирони Эргаш Ҳайдарова «Запорожец» машинаси олиш учун ҳўжалик ҳисобидан 1300 сўм пул ёрдам тариқасида берилди. Ҳўжаабди-жабор қишлоғида истиқомат қилувчи қолхоччи Иброҳим Усмоновнинг уйи тўсатдан бутунлай ёниб кетди. Уйни тиклашда район ҳамда қишлоқ Кенгаши ва тегишли таъкидлотлар раҳбарлари билан ҳамкорликда бош-қош бўлди.

Айни пайтда депутат ҳўжалик раҳбарлари билан маслаҳатлашиб, қишлоқларини ободонлаштириш, йўллар раволигини таъминлаш борисида баҳам-жиҳатлик таъминлаш иш олиб бормоқда.

С. ШАМСИДИНОВ, ТошДД толиби.

ҚАДРИНГНИ ЕРГА УРМА

Минг қатла шукрим, бугунга келиб халқимизнинг қатор аъналарини қайта тикланаётди. Унутилаётган ҳудудлар обод бўлмоқда. Тарих саҳнасида азиз саналган, бир неча йиллар мобайнида қатоган тошлари остида қолган удуларимиз, динимиз бугун яна кенг тарғиб этилмоқда.

Урмонга ўт кетса ҳўду қуруқ баробар ёнади деталаридек, гуноҳкор йиллар зарбаси

ҳеч бир соҳани четлаб ўтмади. Жумладан, миллий ҳунармандчилик, спорт турларига нисбатан бефарқлик аломатлари юзага келди. Улар маънавий ўприлиқларнинг шу соҳадаги қўриқини эди. Қуни кеча пойтахтнинг Инқилоб ҳибобинда бир гуруҳ санъаткорлар қишлоқларини қўриб юқоридаги фикрлар ҳаёлидан ўтди...

Изоҳсизлик дорбозларини аҳоли қарсақлар остида қутиб олди. Сайлгоҳда турли миллат фарзандлари йилгиланди.

Олдинги қаторда Арманистондан келган меҳмонлар ўтиришар, санъаткорлар ҳаракатига қўйил қолгандек, ҳаёдаганда қарсақ чалишарди. Бир маҳал беш ёшлардаги йилгитла шини синиқларни устида сакрай бошладилар. Сўнгга олов устида юрб йиллар қўрсатди. Шу онда йилгитларига қараб, ана сизга ўзбекининг спорт деа ҳайқиргани келди. Еш

полвонни қарсақлар билан қутладилар. Қутилмаганда кимдир болакайга алу қўтариб чиқди. Кетидан бир арман қизалоқ ҳам беш сўмликни ушлаганча йилгитча томонига югурди. Очиг айтганда, ҳиммат қўрсатиш жараёни узоқ давом этди. Полвон томошабинларга қуллук қилиб улгурмасди.

Нихот дўмбларлар овози тинди. Томошабин янги йилларини интизорлик билан кути бошладилар. Аммо томоша қутилгандек давом этмади. Гуруҳ раҳбарларидан бири энди росмонасига «ҳимматга» қўз тикди. Еш полвон томошабинлар атрофида айлантириб, савҳатнинг мажбурий эмаслигини таъкидлай бошладилар. Чўнтақларга қириб чиқётган қўлар бехишёр мадорсизландилар. Кимдир томошагоҳин тарк этган бўлса, бошқа бирови еш полвонга ачинаб қарарди.

Ана шу дақиқадан бошлаб сайл ўз фазисини йўқотди. Бехишёр меҳмонларга қарайман. Улар ўзбек тилини билмаганларидани болакай ҳаракатларини таъажуб билан кузатардилар...

Чиндан ҳам ажабланишар ҳол. Балким, биз, ўзбеклар ўз полвонларининг бундай ҳатти-ҳаракатларига қўнқилинмиш. Эътиборсизлик ила қўи сийлаш қунилик одатимизга айлангандир. Бу мунозаралар мавзуда қандай муносабат билдириш мумкин. Полвонларнинг нега шундай йўл тутгиларига ҳўзагача тушунмадим. Томошабиндан ҳиммат талаб қилишнинг ўзгача йўлларини излаб топшиш мумкин эмасми?

Йўларим яқун топмади. Саҳнага иккинчи дорбоз полвон тушганда томошабинларнинг яримдан кўпроги тарқалиб бўлганди...

А. МУРОДОВ, Тошкент шаҳри.

СИЗ МАКТУБ ЙўЛЛАГАНДА

ЛОҚАЙДЛИК—ҚАЛБ ФАПАЖИ

Тўрттагина товушдан иборат сўз билан инсоннинг бутун кўнглини ҲАЁТ деб номланган. Ана рўпарада қарбига бир ҳовли. Ичкарида — остопа ортидаёқ ўзининг жамонини дунёсидан олигандай қақалоқ йилмоқда. Сен уни юпатмоққа ошмаксан. Ен-верига ҳеч қим йўқ. Овоз чиқариб алла айтсан, куласан, қулдирмоқчи бўласан. Йили эса тўхтамайди. Қақалоқ сўзу ҳаракатларини эътибор қилимга йилгайверади. Худди шу дақиқалардагина илк бош ҳаёт машаққатини ҳис этаётгандай бош эгасан.

Кимдир ёқа ушлаб ҳайрон бўлади. Яна бири онани қарғайди:

— Онаси ташлаб кетибди: Қўлоқлариниға ишомий одамларга термиласан. Улар бир парча қозон қўйдан-қўлга ошириб ўқи бошлайдилар...

«Мен фарзандимнинг ҳаётини аралашмасликка сўз берман, Мени кечиринлар!» Нукталарда қотган нигоҳлар. Ҳис-тўйларга қалашад, Кимдир бир воқеага қисмат нуқта на назари билан ёндоша, алланича бунин ҳаётнинг шайфатсизлигига йўла...

Мазкур воқеа бундан бир неча йил аввал Фарғона вилояти болалар уйда рўй берганди. Бугунги кунни кечягиса ва келажакдаги, дақиқалари билан қисилса, ушунгига ушбу парчани келтирдик.

Таҳририят хаткутисини тўлдирётган мактублар ва оғзи мурожаатларда ана шундай қислаш имкониятига эҳтиёж бор. Гоҳо ахлат уюмлари ички тўли холлари юз бераётми. Нима бу? Ймондан кечимши? Бола ўғирлаётганлар ҳақида эшитганимда тананга муя юғурди. Нима бу? Инсофсизликнинг сўнгги чегарасини Арзикаман бойлик — пул, тап-тақир ер учун ака укага қўл қўтарса, ота фарзандини оқ қилса, бунин қандай изохлаш керак! Буларга ким айбодир?

Болалар боғчасида мудира гудаклар ризикини қийиб оила Бокса лоқайдлик қиламиз. Бир саводсиз, ҳуқуқшунос ҳақини оқоҳликка йўлса, сотувичи оқоҳликнинг итйири этса қўриб тегмасликка оламиз. Бизга тегмаслик, биз сукут саклайлик қабилда иш тўтмасиз. Бироқ азият чекканнинг боши...

Ҳар ташлаб ташлаш эртага бизни ҳам четлаб ўтмаслигига ким қафолат беради?

Хар гал мактублар, таҳририятга йўлланган мақолалар мазмунин билан танишганимда заҳматқаш кишилар қўз олдим...

«...Мен шикоят қилаётганим йўқ, фақат шахсий фикрларимни йўллаяман, — деб ёзди

Шаҳрисаб район Оқсув қишлоқ Кенгаши ҳудудида истиқомат қилаётган Холмурод Жаббаров.

— Қишлоқимиз аҳолиси ҳаёдаганда тоза ичимлик суви, табиий газ ва маънавий дам олиш масканига муҳтож. Сўли оромгоҳларга эга бўлгани учун ҳам сайёҳлар бу ерга тез-тез келмоқдалар. Понир лавгарлар учун ичимлик суви бору аҳоли бундан фойдалана олмаётди. Округимиздан сайланган халқ депутатлари ўз вазифаларини унуттишди. Қишлоқ Кенгаши депутатининг қурбига қарога етарди...

Айрим халқ вакилларининг ўз сайловчиларини унутганиликларини аямий танқид қилиш керак...

Халқ гап. Бугун жумҳурият Олий Кенгаши аъзолари долзарб муаммолар ечимини йўлида астойдил тер тўймоқдалар. Жоиларда халқ этилаётган муаммоларини четлаб ўтаётган депутатларимиз эса лоқайдликлар билан уларнингиза эмас, балки сайловчиларини барча депутатларга нисбатан ишончсизлигини ошмандилар.

Оққўрғонлик журналист Т.

аксини топаётди. Деҳқон дельаси қўйинда гўзасига ишлов берар экан даромадининг юқори бўлишини орзу қилмоқда. Шукрин, ана шу заҳматқаш бугун ерлик бўлди. Утган етти ўн йилликдан сўнг биринчи марта мустиқиллигини, ерга бўлган ҳокимлигини ҳис этди. Етиштиравётган маҳсулотининг таннархи оз бўлса-да, қўтарилиди.

Аммо ҳозирча фаровон турмуш эгаси эмас. Пахта, пилла маҳсулотларин билан бирга унга зарур техниклар нархи 2—3 баробарга ортди. Уғитлар қимматлашди. Солиқлар кўпайди.

Ҳўш, бу муаммолар қачон ўз ечимини топади? Фарғоналик Т. Ҳайдаров, самарқандлик М. Жавғурев сингари муштарийлар ана шу саволларга жаовб қайтарганимизни.

Рўномаининг келгуси сонларида улар илтимосини бажо айлашнинг режалаштирдик. Мавтублар... Кўриниб турибдики, улардаги мазмун, мақсадлар ранг-баранг. Бироқ уларни умумлаштириётган бир жиҳат борки, бу — келажак учун қайғуришдир.

МУЛОҚОТГА ЧОРЛАЙМИЗ

Рўномаимизнинг шу йил 4-июн сонидида «Эн учинчи масала» сарлавҳаси остида мақола чоп этилган эди. Унда ўн иккинчи қақирқў Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши бешинчи сессияси арафасида муштарийларнинг турли вилоятлардан сайланган ўн бир Ўзбекистон ССР халқ депутатлари рўнома таҳририятда урашишлари ёки телефон, хат орқали мурожаат қилишлари, ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришлари мумкин эканлиги айтилганди.

Муҳарририятда ўтказилган мулоқотнинг дебачаси рўномаимизнинг 13 июль сонидида чоп этилди.

Муҳтарам ўқувчи! Шунинг алоҳида эътиборга олиниши истардикки, мазкур саҳифада Ўзбекистон ССР халқ депутатлари ҳисоботи беришди. Биз қўзлаган асосий мақсад Сизнинг мулоҳазаларининг биллишидир. «Қишлоқ ҳақиқати» анкетаси аъзолари қўнчилиқни лоқайд қолдирадир. Республикаимизнинг турли бурчларидан ўқувчиларимиз, ўзларининг ҳолини билан ёзган мактубларини бизга йўлламоқдалар. Муҳарририят уларга йилнаторчилик билдирилган ҳолда анкета саволларини ўзининг долзарблигини йўқотмаслигини таъкидлайди. Шу бонс кўп минг сонли муштарийларни баҳса, мулоқотга, фикр алмашишга чорлайди:

1. Сиз истиқомат қилаётган қишлоқ, район ва вилоят ҳудудида қандай муаммолар бор?

2. Сиз ўзингиз сайлаган қишлоқ, район, вилоят ва Ўзбекистон ҳамда СССР халқ депутатлари фаолиятидан қониқисизми?

3. Улар берган ваздалар амалга ошдими?

4. «Қишлоқ ҳақиқати» орқали қай бир депутат ҳисоб беришини хоҳлардингиз?

5. Бурч, масъулият ва лабоз сўзларининг маъносини қай бир халқ вакилига нисбатан қўллашни истар эдингиз?

6. Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг сессиялари фаолиятидан қониқисизми? Унда яна қандай масалалар муҳомада этилишини таққид қиласиз?

7. Қай бир депутатга рўнома орқали миннатдорчилик билдиришни истар эдингиз? Ва нима учун?

Азиз муштарий! Сизнинг жавобларингизнинг эл-юрт хизматига астойдил бел боғлаб, виждонан бурчини бажарётган халқ вакилларига раҳматингиз деб билсак, айримларига «бонг» бўлиши табиийдир.

Саҳифа материалларини Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими мудир Мурод Абдурахмонов таёрлаган.

ХОВЛИ ТҮЙЛАРИ

Хонқа районидagi Охунбобоев номидаги ховлидаги меҳнатчиларда шу кунларда ёқилиш таъминоти пайдо бўлди. Пахтакорлар, чорвадорлар ва боғбонларнинг 40 оиласи «Хорамоси» кўрғонига янги уйлarga кўчиб кетди.

Бу ердаги ҳамма уйлар кўп болали оилаларга мўлжалланган. Ҳар бир уйда олти-еттита хона, катта ошхона, ерданчи иморатлар бор. Томорча участкаси ҳам одатдагидек катта. Яна бир хусусияти уларнинг жойлаштирилиши бўлиб, боғлиқ, меҳмонхона хўжалик аъзоларининг иштакларини эътиборга олиб, қурилиши маҳалла тарихида жойлаштирилиш лойиҳасини ишлаб чиқилар, қариндошлар-уруғлар ва дўстлар билан янги жойлаштирилди. Уйлар эса биргаликда сабзавот ва мева еттиштирилди, мол ва парранда боқилган кичик участкалар атрофида қурилган.

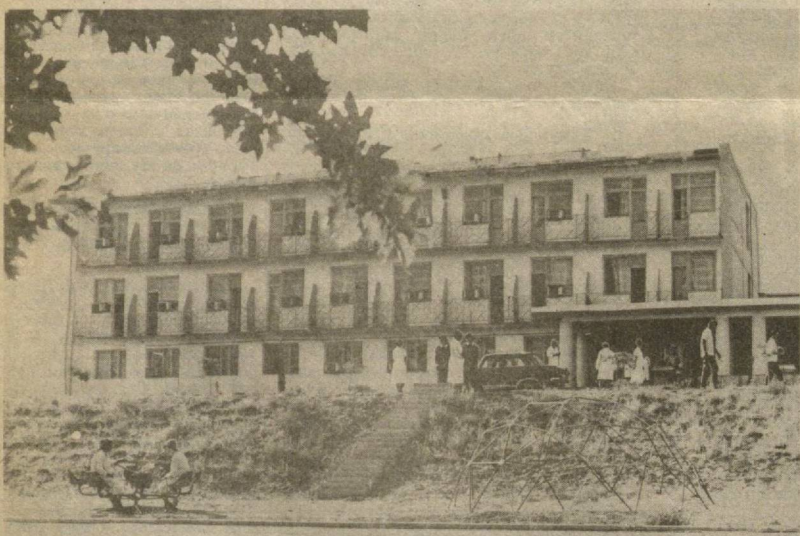
«Хорамоси» кўрғонига кўрунган сув, табиий газ келтирилган, уйлар телефонлаштирилган, шунигадек томошбинлар залига 400 киши сиғидиган маданият уйи, болалар боғчаси, маншар хизмат уйи, ҳаммом қурилган.

Ҳозир бундай қишлоқ ва қишлоқ кўрғонлар Богот районидagi «Коммуна», Шовот районидagi «Москва», Тур-лан районидagi «Коммуна» жамоа хўжаликлариди қурилмоқда.

Фарғона районидagi Миндон қишлоғида яшовчи Ибодулло Аҳмадлар ва Абдураҳим Каримовлар оилалари ҳамма қишлоқлари бўлган янги уйлarga кўчиб кетди. Сув тоқчилиги ва сел натижасида қишлоқдаги бир неча уй бузилган эди. Мана энди ҳовли тўйлари бошланди.

80-хўжалиқлар аро механизацияланган кўча-машина жамоаси табиий офатдан зарар кўрганлар учун уй-жой қурилишида тез ва сифатли ишламоқда.

Фарғона вилоятида деҳқонлар бонига тушган қулафатни тугатиш комиссияси оператив шўлоб бормоқда — тиклаш ишларининг ҳаммаси қурилиш таъминотидаги ўртада тақсимланган, бинокорлик материаллари билан таъминлаш йўлга қўйилган.

ТУРФА ОЛАМ

ТАНГАДА УСИМЛИК АКЦИ

Қадимги замонларда тангаларда давлат бошқарушининг суратларини акс эттириш билан бир қаторда ҳайвон ва ўсимликларни ҳам чизиб олиб тушган. Тангаларда давлат бошқарушининг суратларини акс эттириш билан бир қаторда ҳайвон ва ўсимликларни ҳам чизиб олиб тушган.

АЖАЛ ВАКТ ТАНЛАМАЙДИ

Кулги ҳам ўлимга сабаб бўлиши мумкинми? Афсуски, баъзида шундай бўлиб туради. Дания кинотеатрларининг бирида тангиди офальмолог Оле Бенгсон оламдан кўз юмди. Маълум бўлишича, у кинотеатрда даъватини кўриб, ҳоҳлаб кулиб юборган ва шифокорларнинг ҳулосасига кўра «кулги сабабли» ҳаётдан кетган юрак хуружидан вафот этган. Бу фактда ҳамма нарса ўз меърида бўлиши керак, деган ҳақиқатни яна бир қарра тасдиқлайди.

Дийдор! Турмуш ташвишлари билан бўлиб батыан ана шу сўзининг моҳиятини унутиб қўямиз. У, бунга баҳона қилиб, энг яқин кишимизни йўқлаш, кўнглини овланган имкон тополмайми. Ҳаётнинг аччиқ ҳақиқати шуки, ҳоҳлаётганимиз-йўқимиз кўнглининг бирида энг яқин кишимиз билан видолаштишимиз мумкин. Ана шунда қадр-қиммат, меҳмурувват ҳақида ўйлаб қолсан киши. Мирзачўлини ўзлаштириб бепоян пахтазорлар, боғ-роғлар яратган жуда кўп азиз инсонларни миннатдорчилик ила хотирларимиздан қалбимни маъсуслик чулғайди. Таъкидлаш керак, чулғувларлар ҳақида дабдабали гапларни, мақтовларни кўп эганимиз. Чўлга бориш, янги ерлар ўзлаштириш гўё жасоратнинг олий чўққиси. Бироқ дашту блёбонга мамлакатнинг турли бурчақларидан пулга муносибдан кетган кишилар ҳам келгани ҳақида лом-муми демадик. Аксинча кўнларга кўтариб мақтадик.

Ҳайрли ишлар бир ёқлама олиб борилади. Ер ўзлаштирамиз деб айовлардан, демакис қўй-қўнлардан, лалалардан, табиатни муҳофиза этувчи жонотлардан айриётганимизни сезмадик. Лекин ўша даврда ҳам келажакка тегаран кўз билан қаровчи, иродали кишилар кўп эди. Улардан бири Қодирқул Султонов. Бахтим шуки, чорак аср ота билан мулоқотда бўлдим. Ажойиб воқеаларни бирга бошпан кечирдик. Ҳар гал суҳбатлашганимизда маънавий дунёси, ватанпарварлиги, қўннинг ҳақиқий жонқури эканлигини янада ақлоқроқ сезардим.

Қодирқул Султонов Сирқўрғон районидagi Қўзоқ қишлоғида деҳқон оиласида дунёга келди. 1930 йилда янги хўжалик ташкил топди. Тиришқоқ ташкилотчи Қодирқул кўп ўтмай бригадирликка сайланди. Бу орада қишлоқ хўжалиги техникумини тамомлади. Бир неча йил хўжалиқларга раҳбарлик қилди. 1941-йил бошида Сирдарё районидagi (ҳозирги Ворошилов) Карл Маркс номида колхоз бошқаруви раисининг ўринбосари вазифасига тайинланди. Икки йил ўтган, хўжаликни бошқара бошладим. Унинг бошчилигида кўп хайрли ишларга қўл урилди. Одамларнинг бири икки бўлди. Янги уйлар қурилди, янги оилалар бунёдга келди. Қодирқул ота тўю маъракаларда бошқарув эди. Муқаддас ташвишлар билан бўлиб, умр ўтганини ҳам сезмай қолганми. Раисни сўнгги бор идорасида учратган эдим. Саломатини яхши эмаслиги сезилиб турарди. Шунда ҳам нолимий пахта еттиштириши кўпайтириш, қишлоқларни ободонлаштириш ҳақида ўйларди.

Бироз чарчасиб, дам олинг, инсон темир эмас ахир, — деб қўнғил овланган бўлдим. У эса қўнғилсиз таъкидлади.

Эй, болам, раис бўлмасе калаванинг учин йўқолади. Яна сўрасанг кампир касалхонада ётибди, уй ютаман дейди.

Кейинчалик эшитсам, Қодирқул ота кампирини йўқлашдан деб касалхонага борганида мазаси қочибди. Чол-кампир бир палатада даволанишди. Врачлар

ЧЎЛГА БАРДОШ БЕРГАНЛАР

ХОТИРА

қанчалик ҳаракат қилишмасин чўл заҳматқашининг ҳаётини сақлаб қолишолмади. Бутун Сирдарё аҳолиё инсон билан видолашти.

Ўзбекистон Компартиясининг яқинда бўлиб ўтган пленуми ҳужжатидида шундай дейилган: «Ингисини яратмай туриб, аввалгисини барбод этиб ташлаш қайси ақлга сиғади. Янги уйни, иморатни қўрмасдан эски уйни, ўзимиз истиқомат қилаётган уйни йўқитиш, вайрон қилиш — бу ақлдан эмас».

Бу гап ҳар бир кишига, кадрлар масаласига ҳам тааллуқли. Бахтга қарши ҳар доим ҳам юқоридagi ақлли гапларга риоя қилмайми. Бирор пенсия ёшидаги кишини дам олишга чиқаришдан олдин унинг ўрнини боса оладиган, омилкор, ташаббускор кадрни тайёрлаш керак. Тажрибали, одил, ҳали соғлиғини давомийлаштирган раҳбарни жойидан қўзғатишга шўшма-шўшма шарт. Маҳаллийчилик, ошпа-оғирчилик қилиб, ёнгики тўртта одамнинг гапига кириб нолийқ кишини масъул вазифага тайинлашга йўл қўймаслик керак. Биз ҳикоя қилаётган ота ҳаётида ҳам қишлоқ воқеа юз берган. Оғзидан эшитган гапларимни айнан келтираман.

— Бир кун мени райкомга қақириб қолдишди. Шунча йил ишлагиниз, чўлга катта меҳнатингиз сингди, раҳмат. Энди дам олинг, қарилки гаптининг сунинг, дейишди. Мен кўп, дедим. Бу гап дарров хўжаликка етиб келибди. Идорага киришим билан ишчи ва хизматчилар ўраб олишди. Асло розилик берманг, дейишди. Бир-икки кун саросимада юрдим. Очиги кўлим ишга бормай қолди. Ўша кунларнинг бирида районга ҳукумат раҳбарлари келишди. Райкомдагилар хўжалик раҳбарларидан ҳеч ким катта кўчага чиқмаслигини, ҳамма ўз жойида бўлишини қатъий таяинлашди. Шунда ҳам катта йўлга чиқиб, раҳбарларни кутдим. Машиналар қаторлашиб кела бошладим. Энг ҳурматли меҳмоннинг нигоҳи менга тушиб шекилли, машиналар тўхтади. Жойимдан қўзғалиб, олға томон юрдим. Раҳбар ҳол-аҳвол сўради. Қисқа қилиб шароит, одамлар кайфияти ҳақида гапирдим. Гап орасида: энди қариндиз, пенсияга чиқсам дегандим, дея қўнғил қўнғил. У киши:

— Сиз билан биз ишсиз ўзимизни тасаввур қила олмаيمиз. Ҳозирча бу ҳақида ўйланг, — дейди.

Шундан кейин мени пенсияга чиқариш ҳақида гап очмайдиган бўлишди. Мана, болам, шундан бери ишлаб юрмиш...

Колхоз кўп миллатли эди. Ота асли қозоқ фарзанди, паспортда эса ўзбек деб ёзилган. Сабабини сўрасам:

— Азизим, ўзбекми, қозоқми нима фарқи бор. Ўзбекистонда туғилдим. Шу ерда воғта етдим. Паспортимга ёзилган бўлса ёзилгандир. Тилим қозоқ, дилим ўзбек, миллатимни ўзинг топиб олавер.

Ҳа, ота ҳақиқий байналмилалчи эди. Ўзбек фарзанди бош агроном Иннат Раҳимов, қозоқ Қўшим Ақбеков билан қирқ йил бирга ишладим. Қодирқул Султонов сидқидил тер тўкиб, кам бўлмади. Бахт тоғди, шараф тоғди. Социалистик Меҳнат Қўрамонини унвонига сазовор бўлди. Икки марта Ленин ордени соҳиб, тожик Жаҳон Бадалов билан ўттиз йиллик қадрдон эди. Украин Григорий Гаврилов эса тутинган инисидек. Нега йил хўжаликни бошқарган бўлса, бирор марта халқ мултига кўз олайтирмади. Бутун кўнчини, билганини, қалб қўнни эзулинка бағишладим. Ўз бахтини одамлар роҳат-фароғатида, гўлгун чехрасида деб билди.

Улуғ Ватан уруши йилларида Қодирқул Султонов қанчалик оғир бўлмасин фронтга иложи борича кўпроқ озан-овнат, кийим-кечак жўнатиш ишига муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилди. Кечани кеча, кундузини кундуз демай экин парваришладим. Хўллас, зарбдор меҳнати билан Мирзачўлдан туриб душманга қарши ўт очди.

Ажаблантирмаси шуки, бутун бошли колхоз раиси қапада яшарди. Бир кун қўлга ҳам ўт кетди. Одамлар қарши йўли билан уй солишга ерданлашди. Шу йили 100 гектар янги ер ўзлаштирилди.

Қодирқул ота раислик даврида чўлда 3 минг гектар янги ерлар очилди. Пахта ҳосилдорлиги гектарига 12 центнердан 24 центнерга кўтарилди. Энди бу айол-инсон чўлқувлар фахрига айланди. Меҳнат қўрамонини олти ордени, ўн медал, ўн икки Фахрий ёлғиз, Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг учта олтин медали билан мукофотланган. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутаты ҳам бўлди. Бу мукофотлар ва унвон отага асрлар бўйи қамиллар. Ўсиб ётган азиз Сирдарё бўйидаги ерларни бегу бўстонга айлантиришга қўнган шахсий ҳиссаси учун берилган. Ҳа, унинг беором қалби ишчи, яраткич билан ёнарди. Шу бос нурли из қолдириб яшадим, ўзидан яхши ном қолдирди.

Уруш йиллари Белоруссиянинг Витебск вилоятидан Ўзбекистонга эвакуация қилинганлар орасида 8 йил Гриша Ворода ҳам бор эди. У сингисин билан дастлаб Фарғонада бошпана топди. Ақл-хўшини танитган, қалб амри билан чўлга олтидди. Қодирқул ота қаби яхшилар ёрдамида ҳаётида ўз ўрнини, бахтини топди. Ленин ордени,

Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди. Ҳозирги кунда 15 гектар ер олиб, пудрат қудратини амалга ошириш этмоқда. Ўзбек тилида яхши гапирди, маҳаллий халқ урф-одатларини ўзлаштириб олган. Тўю маъракаларда қатнашди.

Колхозимиз кўп миллатли, — дейди Гриша ота. — Тожик, рус, украин, қрим татар ва бошқа миллат вакиллари ҳамма қўн ишлашга ятти. Қодирқул ота барчага бирдек эди. Катта-кичикка сизлаб мурожаат қиларди. Колхозчилар хонадонда тез-тез бўлиб, орзу-интилоқлари, яшаш шароитлари билан танишарди. Лозим бўлса ердан қўнни чўларди. Фақат ўзига, тажрибасига суянарди. Еттишнинг йилларида Опоғой Рустамовнинг «Қални қўчат» деб ном олган усулини бутун Мирзачўл воҳасида қўнлаш бошланди. Ота қўридан берилган топириқни уста-монлик билан бажарди. Катта йўл ёқаларидаги пайкалларнинг четларида 5 метрдан қални қўчат қолдириб, ичкари-сини ятағалашни буюрди. Ўша йили районда фақатгина бизнинг колхоз йиллик режани бажарди. Отанинг ишбилармонлигига ҳамма қўнли қолдирди. Чўл даргиси 46 йил бир колхозга раислик қилди. Режа сўрунмаска бажарилди. Кенг ҳажмда бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Маданият саройи, мактаб, болалар боғчаси ва бошқа маданий-маиший муассасалар қурилди, қўчаларга асфальт ётирилди.

Нуфузли йиғилишларда, ўзаро суҳбатларда бутун умрини чўлга бағишлаган табаррук инсон Қодирқул Султонов номини абадийлаштириш ҳақида гап бўлапти. Аммо у негадир амалга ошмапти. Биз яшаб, меҳнат қилаётган Карл Маркс номида колхоз ана шу инсон номига қўйилса, барча чўлқувлар орзуси рўёбга чиқарди.

Тўрғун ЖАМОЛОВ.

Ойнаи жаҳонда

31 июль

ЧОРШАНБА

● УЗТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғом бўлай десангиз».
8.35 Н. Думбадзе. «Абадий қонуни». Видеофильм. 2-қисм.
9.50 «Олий таълим — янгилаш йўлида».
10.30 «Ёшлик» студияси савол-рашгига жавоб беради.

18.00 Ингликлар.
18.10 «Қойилмақом Гоша» туркумидан мультфильмлар.
18.35 Болалар учун. «Қувноқ болалик қўшқилари».
19.00 «Санатини оқимлар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Мария Саватрова ва Тўлқин Хайдаров концерти.
20.30 Москва. «Время».
21.10 Алшвер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «Навоийшўнаслар вади...».
22.00 «Ахборот».
22.25 «Осмомондан тушган беш ўлган». Бадий фильм («Ленфильм»).

23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УЗТВ II

18.05 «Бу оқшомда».
19.00 «Пулс». Хабарлар.
19.10 «Бу оқшомда» кўрсатуви нинг давоми.

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Туркистон».
21.30 «Ўқидан бири». Телевизион.
22.20 «Дайхон». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув.
23.20 Телетомошбинларнинг талабларига буюнган концерт.

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.35 «Хусусий шахс». Уч серияли телевизион бадий фильм. 1-серия. («Экран»).

9.40 «Болалар муслик клуби».
10.30 «Икс». Ахборот киноқўрсатуви.
11.30 ТСН.
11.45 Делзбар репортаж.
12.00 Чемпионлар билан биргаликда.

12.15 «Чет эл танаффусидаги монолог». Видеофильм.

14.30 ТСН.
14.45 «Яхши оилада тарбия қўрган ёш йигит». Телевизион бадий фильм. 2-серия.
15.50 «Қишлоқчилар олами».
16.05 Болалар учун фильм. «Макар — изкувер». 2-серия.
17.10 «Муслик хазина».
18.00 ТСН.

18.15 «Планета». Халқаро програма.
19.00 «Ер мезгил». Рус ёзувчиси И. С. Соколов-Микитов ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск киностудияси).
19.20 «Хусусий шахс». Телевизион бадий фильм. 1-серия.
20.30 «Время».
21.10 «Босқичлар».
22.40 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
23.00 «Телескоп».

24.00 «Қаина д'Арк учун кхот». Ҳозирги дунёда аёлларнинг роли ҳақида.
00.45 «Хусусий шахс». Телевизион бадий фильм. 1-серия.

● МТ II

8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 «Крим эскизлари».
Телевизион ҳужжатли фильм. 8.45 «Ау, амаки», «Ау амакининг хатоси». Мультфильмлар.
9.25 «Бўла-бўрттирмаган». Сергей Паражнов. 10.25 «Ўзқонан эшитилган қакку овози». Телевизион бадий фильм. 2-серия.

13.40 Болалар учун фильм. «Мўминикобил учқилари». 2-серия.
14.45 «Гирром ўйин ёки Акчида ўтқазилган тақриб». Ҳужжатли фильм. 15.10 «Лунза Ботир Булгарий қўшқилари». Қозондан кўрсатилади.

18.45 «Муслиқда авангард». Нижний Новгороддан кўрсатилади. 19.30 «Йилқилар». Телефильм.
19.45 Хайрли тун, кичикнотайлар! 20.00 Коллаж. 20.05 Л. Бернштейн. «Дивертисмент». 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан). 21.10 Санъат усталари. «Мерсезка» ҳақида нимагилари биласиз? Фильм-концерт. 22.40 «Дунёнинг барча гуллари». Телефильм. 22.55 Иттифоқшо жумхуриятлар кино-публицистикаси. «Омон бўл-сак...». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Новосибирскфильм»).

Қишлоқ спорти муаммолари

Биз қаламга олган муаммо моҳиятига ойдинлик киритиш учун шундай вазиятни тасаввур қилинг: бундан етти-саккиз йил муқаддам сиз, айтаями, йигирма минг сўмага енгил автомашина сотиб олдингиз. Лекин кутилмаган ҳалокат бўлди-ю, сизни ҳайдовчилик ҳуқуқидан маҳрум эттишди... Вақт ўтиши билан машинанинг ҳужжатлари ҳам йўқолиб, ўзи яроқсиз ҳолатга тушиб қолди. Шу муқддат ичида сизга ҳамдардлик билдириб, ердан кўрсатишга уринганлар ҳам бўлди, дейлик, Аммо, барибир, ахвол ўзгармади.

Ҳўш, бундай вазиятда нима қилиш керак? Яп-янги машина, сизга ёки бошқаларга хизмат қилиши, фойда келтириши ўрнига, бекор тураверарми? Уни тиклашга энди қўрибгиз етмасе-чи?

Тошкент вилояти Бўна районидagi «Коммунизм» жамоа хўжалиги раҳбарлари олдига ҳозир шунга ўхшаш муаммо қўйилган бўлиб турибди. Ушбу жамоа хўжалигининг соқиб раҳбари С. Саймоков ташаббуси билан 1983—1984 йилларда ўнлаш ҳудудига 5000 ўнлаш йўнғигоҳ ва усти ёнқ, иситилдиган бинода сув ҳавзаси қурилиб, ишга туширилган. Бироқ орадан кўп ўтмай С. Саймоков жамоа хўжалиги раҳбарлигидан бўшатилиб, ишчи сулга оширилди. Аслида бу тадбиркор раис «пахта иши»нинг бегунох қурбонига бўлди.

С. Саймоков фақат йўнғигоҳ ва сув ҳавзаси қурилишга бошқоча бўлгани йўқ. Унинг ташаббуси билан қурилган боғча, мактаб бинолари, жамоа хўжалиги аъзолари учун барпо қилинган бежирим уйлари қўриб ҳавасингиз келди. Афсуски, тадбиркор раиснинг қамалиши билан хўжалиқда бошлаб юборилган эзгу ишлар тақна тўхтади. Шу жумладан йўнғигоҳ ва сув ҳавзаси ҳам қаровсиз аҳволга тушди...

Бўна район партия қўмитаси вакиллари Рустам Ҳожикулов ва Абдуқўлиқ Ҳожибоев билан бекор савлат тўниб турган иншоотини бомагани учун йўнғигоҳ чими баъзи жойларда қовийраб қуриб бошладим. Майдонча атрофига суний қоплама ётиқилган. Минбар остида меҳмонхона, бошқа ёрдамчи хоналар. Ўртада гумбазисон номини айвонча. Хўллас, йўнғигоҳимиз йўнғигоҳ — беихтиёр эътиборингизни тортди. Шуниси ачинарлики, у фойдаланилмасдан савлат тўниб турибди.

Дарвоже, сув иситиш қурувлари жиҳозланган ҳовуза деворлари қонинлар билан безатилган, сакраш минораси бор. Бу ажойиб иншоотда ҳозир шифт узра қалдирғочлар чарх уради, ахлатга тўлган...

Гоҳо давраларда: «Нима учун орамиздан жаҳонга таниқли спортчилар етишиб чиқмади?» — деган саволни эшитиб қоламиз. Беш минг ўрғил қўнғил ўрғилсин йўнғигоҳ ва иттифоқ миқёсида мусобақаларни ўтказиш мумкин бўлган сув ҳавзасининг қаровсиз ётганини кўрганимизда яна ўша гапни эсладим. Токи мавжуд спорт иншоотларига муносабатини

риб қўриқ. Очиги, дид билан қурилган бундай йўнғигоҳ ва сув ҳавзасини катта шаҳарларда ҳам топиш қийин. Шу бос А. Ҳожибоев:

— Агар бу иншоот шаҳарга яқинроқ жойда бўлганида, уни ишга туширишга аллақонча маблағ топиладим, — деди.

— Саидрахим ана раис бўлиб турганида ўзи ҳам бир чорасини кўрармиди, — дея қўнғилча қилди Р. Ҳожикулов.

Иншоотни қўздан кечирдик. Вақтида сўғориб туриш-

ўзгартириб, улардан самарали фойдаланиш чораларини кўрмас эканмиз, спортда юртиниш довуригиз жаҳонга тараттиш ороуимиз хом хаёлигича қолаверарди.

Сўраб — сурштиришлардан маълум бўлдики, йўнғигоҳ ва сув ҳавзасини бекор қўймаслик чора-тадбирларини қўришга уринишган. 1987 йили шу масала юзасидан «Коммунизм» жамоа хўжалигига СССР Спорт давлат қўмитасидан нуфузли раҳбар келиб, бу ерда спортчиларнинг олимпиада қишлоғини лараттиш режасини тузган. Ле-

кин белгиланган — тадбирлар қорозода қилиб кетаверган...

Спорт иншоотининг истиқбол борми? «Коммунизм» жамоа хўжалигининг раҳбари В. Мирзачўлов бу ҳақида шундай деди:

— Хўжалигимизнинг бу спорт иншоотини таъмирлаш, ишга туширишга қўриб етмайди. Шу бос турли манфаатдор ташкилотларга мурожаат қилдик. Жумхурият Спорт давлат қўмитаси раиси Обид Назиров иншоотни келиб қўрганига тўрт-беш ой бўлди. У масалани ҳал этишни вилоят спорт қўмитаси раиси Феликс Афанасьевич Федоровга топширган экан. Федоров билан район ижроия қўмитасида бўлдик. Ҳозирча лойиҳа институти билан иншоотнинг қай аҳволдалигини аниқлаб, таъмирлаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқишга 35 минг сўмага шартнома туздик. Бу пулнинг 10 минг сўмини вилоят спорт қўмитаси ўтказиб берадиган бўлди. Лойиҳачилар эрта-индин келиб қолтилар керак. Агар ишлар мўлжалдагидек бурса, лойиҳачилар

лоятнинг Ёзёвон районидан М. Махсумов муваффақиятга эришдилар.

Ҳалиларнинг олти нафарга Ўзбекистон спорт устаси талабларини бажарди.

Муҳаррир

Н. ЕҚУБОВ.

ПОЛВОННИ ЭСЛАБ

Бағдод районидида шўхрат қозонган полков Рустам Тошкеев хотирасига бағишланган жумхурият мусобақаси ўтказилди. Полковини фақат Ўзбекистондагина танитмасди — у фарғонада кураш бўйича Ўрта Осиё жумхуриятлари мутлақ чемпионининг Қизил

лентаси билан ўш марта мукофотланган.

Хотира мусобақасида Андижон, Наманган, Сирдарё, Тошкент, Фарғона вилоятлари ҳақида жумхурият пойтахтидан келган юздан ортик полков қатнашди. Мусобақа жағларини Бағдод районининг курашчилари

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Бозорчилик бўлими — 32-58-79. Эълолар бўлими — 33-81-42.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»

(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.